

Yunus Emre

Temmuz 2010

Bülteni ISSN 1309-5560

Astana İzlenimleri

Abay'dan Yunus Emre'ye

Akmola'dan Astana'ya

**ASTANA
YUNUS EMRE
TÜRK KÜLTÜR
MERKEZİ AÇILDI**

ASTANA YUNUS EMRE TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ

Yunus Emre Enstitüsü

Yayın Türü ve Basım Tarihi

Bülten (Yerel Süreli) - Temmuz 2010

Yunus Emre Vakfı Adına Sahibi

Prof. Dr. Ali Fuat Bilkan

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Dr. Adnan Tekşen

Yayın Yönetmeni

Kevser Afşar

Yönetim Yeri

Anafartalar Mahallesi Atatürk Bulvarı

Nu: 11 Ulus/Ankara-Türkiye

Tel: +90 312 309 11 88

Faks: +90 312 309 16 15

Ağ Sayfası

www.yunusemrevakfi.com.tr

E-posta Adresi

iletisim@yunusemrevakfi.com.tr

Tasarım

KG Kurumsal Gelişim

Kemer Sk. Nu: 10/A G.O.P./Ankara

Tel: +90 312 446 85 65

Baskı

Dinamik Form Matbaacılık Promosyon

Kağıtçılık San. Ve Tic. Ltd. Şti.

Matbaacılar Sanayi Sitesi

1515. Sk. Nu: 22 İvedik/ANKARA

Tel: +90 312 394 58 08

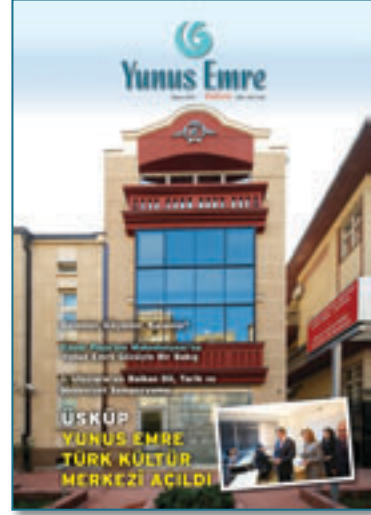
(02.07.2010)

Kaynak gösterilmeden hiçbir yazı
kopyalanamaz.

© 2010

Yunus Emre Enstitüsü

Tüm hakları saklıdır.

Sunuş

Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinin beşincisini ata yurdumuz Kazakistan'ın başkenti Astana'da açan Enstitümüz, bu vesileyle Orta Asya'da çalışmalarına başlamıştır. İngiltere, Almanya, Fransa, Suriye ve Rusya'da kuruluş faaliyetlerine devam eden Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinin Astana şubesi, aynı zamanda Asya kıtasında açılan ilk kültür merkezimiz olma özelliğini taşımaktadır. Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül'ün ve pek çok davetlinin katılımlarıyla, 26 Mayıs 2010 tarihinde resmî açılışı yapılan yeni Merkezimiz, Türkiye ve Kazakistan arasındaki kültürel iletişimin sağlanması hususunda önemli bir rol üstlenecektir.

Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezi, kültürel diplomasinin öneminin oldukça arttığı günümüzde, uzak coğrafyalar arasındaki etkileşimin güçlendirilmesine ve ortak kültürel değerlerin farkındalığına katkı sağlayacaktır.

Bültenimizin bu sayısında, Merkezimizin açılış töreniyle ilgili bilgiler, Astana izlenimleri, çeşitli akademik yazılar ve diğer merkezlerimizden haberler yer almaktadır.

Bir sonraki sayımızda buluşmak dileğiyle...

04

Astana Yunus Emre
Türk Kültür
Merkezi Açılış Töreni

06 Açılış Törenine Katılanlardan Görüşler

09 İki Farklı Hümanizma;
Dante-Thomas More/Yunus Emre

14 Abay'dan Yunus Emre'ye

16 Astana'dan İzlenimler

20 Akmola'dan Astana'ya

24 Künye Uşkan Sunkar'ın Ülkesinde
Türkçe Öğrenmek ve Öğretmek Üzerine

On Altı Yıllık Bir Özlem

26

Yunus Emre Enstitüsü Ve Ahmet
Yesevi Üniversitesi

28

Basında Yunus Emre Enstitüsü

30

TİKA'nın Kazakistan'daki
Faaliyetleri

34

Astana Yunus Emre Türk Kültür
Merkezinden

38

ASTANA YUNUS EMRE TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ AÇILDI

Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezinin açılışı,
Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül'ün teşrifleriyle
gerçekleştirildi.

1 Mart 2010 tarihinde faaliyetlerine başlayan Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezi, 26 Mayıs 2010 tarihinde Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül'ün teşrif ettikleri tören ile resmî olarak açıldı. Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Mustafa Demir, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Sayın Prof. Dr. Mustafa İsen, TÜRKSOY Genel Sekreteri Sayın Düsen Kaseinov ile Türkiye ve Kazakistan'dan pek çok davetlinin de katıldığı açılış töreni öncesinde, Merkezimizin düzenlediği Türkçe kurslarına katılan Kazak öğrenciler Türk halk oyunları gösterisi sergilediler.

Açılış sırasında yaptığı konuşmada Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül, kültürümüzü yaşamanın yanı sıra yaşatmanın da önemli bir husus olduğunu altını çizip Astana'daki Yunus Emre Türk Kültür Merkezinin, Türkiye'nin Kazakistan'daki faaliyetlerini kolaylaştıracağını ifade etti. Açılış sonrasında Merkezi gezerek Türkçe kurslarına devam eden öğrencilerle de görüşen Gül, Merkezimizin faaliyetleri hakkında yetkililerden bilgi aldı.

Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezi, Astana şehir merkezinde olup merkezde derslik ve idari ofisler ile

kütüphane ve okuma salonu yer almaktadır. Hâlen farklı seviyelerde Türkçe kurslarının devam ettiği Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezinde çeşitli kültürel etkinlikler de düzenlenmektedir.

Yunus Emre Enstitüsünün Orta Asya bölgesine yönelik gerçekleştireceği faaliyetlerin odak noktası durumunda bulunan Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezi, Kazak-Türk halklarının birlikteliğini pekiştirme ve gelişen ülke ilişkilerini sağlamlaştırma hedefiyle çalışmalarına devam edecektir.

Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Açılış Törenine Katılanlardan Görüşler

26 Mayıs 2010 Çarşamba günü açılış yapılan Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezinin açılış törenine çok sayıda basın mensubu, gazeteci, akademisyen ve öğrenci katıldı. Açılışa katılan konuklar görüş ve izleminlerini bildirdiler.

Mehmet ŞAHİN

Ak Parti Malatya Milletvekili ve TBMM Dışişleri Komisyonu Üyesi

On yılı bu bölgelerde geçmiş birisi olarak, Yunus Emre Enstitümüzün Kazakistan'da açtığı Yunus Emre Türk Kültür Merkezinin ülkelerimiz arasındaki kültürel ilişkileri daha çok geliştireceğine ve her yönü ile Türkiye'nin tanıtılmasına önemli ölçüde katkı sağlayacağına inanıyorum. Burada bütün dünya, özellikle Çin, Amerika, Rusya ve Avrupa gibi ülkeler çok büyük faaliyetler yürütüyor. Bizim de Türkiye olarak bu bölgede böyle bir kültür merkezine çok şiddetle

ihtiyacımız vardı. Bu merkezin, ülkelerimiz arasındaki sosyal ve kültürel konularda çok ciddi bir köprü olacağını ümit ediyorum.

Mustafa TEKMEK

Ardahan Valisi

Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle gerçekleştirilmiş olan Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezinin açılış törenine katılmış olmak bize büyük mutluluk verdi. Ardahan Rektörümüz ile birlikte bu açılışa isteyerek geldik. İnşallah bu bir başlangıç olur. Yunus Emre Vakfını amaçları itibarıyla devletin valisi olarak tasarladığım; komşularımızla yürütmemiz gereken ekonomik, ticari, kültürel ve bütün

projelerimizin içinde olduğu bir kurum olarak görüyorum.

Prof. Dr. Ramazan KORKMAZ

Ardahan Üniversitesi Rektörü

Yunus Emre Vakfının, kültür merkezleri açması, tabii ki Türk kültürü ve dili açısından çok önemlidir. Çünkü dilimizin sınırları, varlığımızın sınırlarıdır. Dilimizin ulaştığı yer, bizim varlığımızın ulaştığı yerlerdir. Dil, varlık sebebimiz ve ses bayrağımızdır. Türkçemizin ses bayrağını gönül coğrafyamızın bütün bölgelerinde dalgalandıran, Yunus Emre Vakfına, onun değerli başkanı Ali Fuat Bey'e, Yönetim Kuruluna, bir devlet politikası olarak

bunu gündeme getiren değerli devlet yöneticilerine ve Sayın Cumhurbaşkanımıza teşekkür ediyorum. Tüm emeği geçenleri kutluyorum.

Mustafa SARAÇÖZ

TOBB Genel Sekreteri

Bu açılış, yıllar evvel yapılması gereken bir işti... Türk kültürüne hizmet etmenin ve burada yaşayan soydaşlarla hemhâl olmanın bir yolu da budur. Sayın Cumhurbaşkanımızın burayı açmış olması, buraya verdiği değeri gösterir... Yunus Emre Enstitüsü gerçekten hayırlı işler yapıyor. Muhtelif ülkelerde kültür merkezleri açtı, devamı da gelecek. İnşallah Türk dünyası için iyi ve faydalı olacaktır.

Dikhan KAMZABEKULY

Gumilyov Eurasian National University
Rektör Yardımcısı

Son bir haftada Türkiye'den Astana'ya birçok misafirin gelmiş olması bizleri çok memnun etti. Bu, iki ülkenin dostluğunu artırması açısından çok önemli bir gelişmedir. Türkiye'nin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün, Türk Akademisi gibi Türk dünyasının geleceği bakımından çok büyük önem taşıyan bir kurumu açmış olması iki ülke arasındaki dostluğun gelişmesi bakımından dikkate değerdir. Üniversitemizde bir Türk Dili ve

Edebiyatı bölümü açılmak üzere... Ve bu yıl itibarıyla Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne de öğrenciler alacağız. Bu öğrencilerin, gelecekte bu kurumda çalışacaklarını umuyoruz.

Yrd. Doç. Dr. Mehmet KALPAKLI

Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü Başkanı

Astana'da, Yunus Emre Türk Kültür Merkezinin açılışında bulunmaktan çok mutlu oldum. Astana, bozkırda açan bir çiçek gibi... Bozkırın ortasına yapılmış bir şehir ve çok güzel. Yunus Emre Türk Kültür Merkezi de bu şehre başka bir güzellik katıyor. Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri bütün dünyada, işte o bozkırlarda açan çiçekler gibi, Türkçemizin ses bayrağını dalgalandıracaklar. Hem dilimizin, hem kültürümüzün dünyada

yaygınlaştırılmasındaki hizmetinden dolayı Yunus Emre Türk Kültür Merkezine ve onunla ilgili herkese çok teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Öcal OĞUZ

Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi ve
Yunus Emre Vakfı Danışma Kurulu Üyesi

Yunus Emre adının, her şeyden önce barış, dostluk, kardeşlik duygularının daha 13. yüzyılda filizlendiği Anadolu'nun hoşgörü ikliminin adıyla birlikte yaratıldığı, yaşatıldığı ve Astana'ya kadar getirildiği için çok mutluyum. Öte yandan Yunus Emre Enstitüsü, kendisinden beklenen performansın çok kısa sürede üzerine çıkarak; birçok yerde merkez açtı, açmaya da devam ediyor. Bu, başlangıçta yıllar önce hayal olarak düşünülürken, şimdi gerçeğe dönüştü. Yunus Emre Türk Kültür Merkezinde yapılan

işler, hayalin gerçeğe dönüşme aşamasıdır. Buna ön ayak olanları, kanunlarını çıkaranları, öncülük edenleri, başkanlık yapanları kutluyorum. Bu çok önemli bir proje... Türkiye'nin değer verdiği bir ülkede, bu kültür merkezinin açılmış olması önemli bir gelişmedir.

Erkan TÜRKÖĞLU

Köln Üniversitesi Öğretim Üyesi

Almanya Köln Üniversitesi Felsefe Fakültesi Çok Dillilik Merkezinde Türkçe dersleri veriyorum. Astana'ya, ata yurdumuza, Yunus Emre Vakfının yeni Türk Kültür Merkezinin açılışı için geldik. Türkçe'nin köklü bir dil olduğunu biliyoruz. Buralarda da Türkçe'nin yeniden canlanması ve öğretilmesi ile ilgili olarak Yunus Emre Enstitüsünün çalışmalarını takdir ediyoruz. Biz de, Avrupa'da Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinin

açılmasını istiyoruz. Umarım dünyanın dört bir yanına bu kültür merkezleri yayılır.

İKİ FARKLI HÜMANİZMA; Dante-Thomas More / Yunus Emre

Prof. Dr. Ramazan Korkmaz
Ardahan Üniversitesi Rektörü

“Cicéro tarafından açıklanan insanlık ülküsündeki; bilgi, kültür, ahlak ve ruh eğitimi, terbiye ve nezaket, ruh asaleti ve yüceliği, cömertlik, kadirbilirlik, arkadaş ruhlu olmak, şen ve neşeli olmak, şakacı ve nükteci olmak, iyilik-fedakârlık ve adalet duygusu ile donatılmış ölçülü bir kişiliğe sahip olmak gibi unsurların tamamı 'humanitas' sıfatı ile pekiştirilmeye çalışılır.”

Hümanizm, aslında Latin kökenli bir kelime olup Türkçe anlamı “insancıl”, “insanseverlik” veya “insaniyetçilik” gibi terimlerle karşılanmaktadır. Sözlük anlamı ile de merkezini insanın oluşturduğu bir dünya görüşünü, bir düşünce yönelimini ifade eder.

Hümanizm, Latin diline tam anlamı ile M.Ö. 80 yılında Cicéro tarafından yerleştirilir. Cicéro, kelimeyi, insanın nasıl ve ne tür bir eğitimden geçerek topluma kazandırılması gerektiğini içeren düşünceleri doğrultusunda bir sıfat olarak kullanır. (1)

Cicéro tarafından açıklanan insanlık ülküsündeki bilgi, kültür, ahlak ve ruh eğitimi, terbiye ve nezaket, ruh asaleti ve yüceliği, cömertlik, kadirbilirlik, arkadaş ruhlu olmak, şen ve neşeli olmak, şakacı ve nükteci olmak, iyilik-fedakârlık ve adalet duygusu ile donatılmış ölçülü bir kişiliğe sahip olmak gibi unsurların tamamı “humanitas” sıfatı ile pekiştirilmeye çalışılır.

Bu dönemlerde hümanizm kelimesi, henüz bir terim niteliğinde değil, sadece bir sıfat olarak kullanılmaktadır.(2)

Terim olarak “hümanizm”in tarihi oldukça yeni sayılır. Eldeki verilere göre hümanizm, terim anlamıyla ilk olarak 1808 yılında Alman pedago-

1 Boğos Zekiyan, *Hümanizm (Insancılık)*, İstanbul 1982, s. 17

2 Boğos Zekiyan, a. g. e., s. 29.

“Yetmiş iki millete bir göz ile bakmayan Şer’ en evliya olsa hakikatte asidir.”

Yunus Emre

“Protestanları ateşlerde yakmalı..”

Thomas More

gu Friderich Immanuel Niethammer (1766–1848) tarafından kullanılır. Temelinde rasyonel bir dünya algısı yatan hümanizmin en bariz özelliği, insanı sadece ruhtan ibaret sayan skolastik ortaçağ zihniyetine karşı çıkarak, ruh ve beden bütünlüğünü savunması ve Antik Grek-Latin kültürlerinden hareketle insanı kendi ve dünya gerçeği ile barıştıran bir düşünce sistemini içermesidir.

Rasyonel dünya ve insan algısını muhafaza etmek koşuluyla bugün daha da genişleyen anlamıyla hümanizm; insanı din, dil, ırk farkı gözetmeden, hiçbir sosyal statü-kulüp ve lonca ayırımı yapmadan sevmek ve bu espri içinde ona yönelmektir.

Ne var ki, hümanizm, zaman zaman bütün bu kapsayıcı fonksiyonlarından uzak, katı bir taassubun örtülmesi, kamufle edilmesi için bir vasıta olarak da kullanılır.

İşte hümanist edebiyatın kurucularından sayılan İtalyan yazarı Dante ve İngiliz yazar Thomas More, zorla böyle bir örtüye büründürülmeye çalışılan insanlardır.

Hümanizmin bu iki kurucusunun en bariz özellikleri, fanatik birer Hıristiyan oluşlarıdır. Bu fanatizm, Müslümanlığa olduğu kadar, aynı dilden fakat farklı mezheplerden insanları da kapsayan bir öfke, kin ve nefret haline dönüşmüştür.

Batılılarca üstünlük komplekslerini tatmin etmek için hümanizmin kurucusu olarak dünyayı lanse edilen

Dante Alighieri, İlahi Komedyâ (Divina Comedia) adlı eserinin ilk bölümünü Hıristiyan azizlerine-azizelerine ayırıp, onları oraya, cennete yerleştirdikten sonra; kendi değerlendirmelerine göre günahkarları, bozguncu ve ayırmacıları, yalancıları, saldırganları, korkakları, nankör ve hainleri de cehennem ortamı olan üçüncü ciltte toplar.

Dante'nin Cehennemindeki bütün günahkar ruhlar çıplaktır. Çünkü buradaki ruhlar ateş yağmuru altında işkence çekiyorlar. Çıplak oluşlarıyla da acıları bir kat daha artmış oluyor.

Cehennemde ateş yağmuru altında kiliseye ters düşen Rahip Dolcino'dan İslâm peygamberi Hz. Muhammet'e kadar pek çok günahkâr vardır.

Sadece Hıristiyan olmadıkları için Hz. Muhammed ve Hz. Ali'yi Cehennem'in en kızgın tabakasında gösteren Dante aynen şöyle der;

"..bütün bunlar dokuzuncu dairenin tüyler ürpertici manzarası karşısında yine de sö-

nük kalır.(..) Barsakları bacakları arasında sallanıyor, ciğerleri ve yenilen şeyleri pisliğe çeviren murdar kese meydana görünüyordu. Ben gözümde hiçbir şeyi kaçırmamak için dikkatle onu süzerken, o bana baktı ve eliyle göğsünü açarak dedi ki:

Bak Muhammed ne hale geldi! Ağlayarak önüm sıra giden Ali'nin yüzü, çenesinden tepesine kadar yankıdır. Burada gördüklerinin hepsi de hayatta iken ara bozmuş, bölüntü yapmışlar ve bu yüzden de bu şekilde yarılmıştır. Arkamızda bir yabani var ki, bu elem ve ıstırap yolunu her devredişimizde bize amansızca haddimizi bildiriyor ve hepimizi teker teker kılıçtan geçiriyor, çünkü biz daha önüne varmadan yaralarımız kapanmış bulunuyor." - (İlahi Komedyâ III-Cehennem) s.292-293

Metinde Hz. Muhammed ve Hz. Ali için seçilen yer, kullanılan sıfatlar ve reva görülen işkence; bugünkü geniş ve kapsayıcı anlamıyla hiç de hümanist söylemin esprisine uymaz.³ Böyle bir yazarın Avrupa'da hümanist,

hem de hümanizmin kurucusu olarak tanınması ve dünya kamuoyuna da öylece lanse edilmesi, Avrupa'daki insan gerçeğinin ne kadar sübjektif bir tarzda değerlendirildiğini gösterir.

Burada, tamamen insanîyetçilik fikrinden, hoşgörüden yalın olarak insana saygıdan uzak bir görüşle karşı karşıyayız. İrk, din, dil farkını aşamayan Dante'nin, hümanizmin kurucusu olarak dünyaya tanıtılması, "modern" vasıflı bir Avrupa'nın hala skolâstik fanatizminden kurtulamadığını akla getirmektedir. Çünkü mesele tek yanlı, sübjektif ve çarpık bir zihniyetle değerlendirilmektedir.

Aynı çarpık zihniyeti, Thomas More'un "hümanist" veya "hümanizmin koruyucusu" olarak lanse edilmesinde de etkin bir rol oynadığını görmekteyiz.

Ütopya adlı eserinde⁴, insanlara hayali bir dünyanın fantezisini kuran; din, dil,

³ Dante Alighieri, İlahi Komedyâ III (Cehennem), (Çev. Dr. Feridun Timur), İstanbul, 1989, s.182.

⁴ Mina Urgan (Prof. Dr.), Edebiyatta Ütopya Kavramı ve Thomas More, İstanbul 1984, 116 s.

ırk farkı gözetmeyen Thomas More, gerçek hayatta, Sidney Lee'nin de belirttiği gibi⁵ "bir Katolik olarak kendine tanıdığı vicdan özgürlüğünü, Protestanlara tanımaya hiçbir zaman yanaşmaz. Ayrıca Katolik kilisesinin öğretilerinden sapanlara da eziyet eder, onları kırbaçlatır, hatta yanarak ölüm cezasına çarptırır."

Yazar üzerine araştırmalar yapan Prof. Dr. Mina Urgan "Thomas More'un kendi kişisel yaşantısında, Tanrı'ya inançları ne denli olursa olsun, Katolikliğe başkaldırıları kâfir saydığı, onlarla ömrü boyunca uğraştığı doğrudur." der⁶.

Burada yine, hoşgörü ve sevecenlikten uzak fanatik bir insanla karşı karşıyayız. Ve bu insan, dolaylı yorumlarla –ki adeta kırk dereden su getirecek- hümanizmin kurucusu, insanlığın banisi sayılmaktadır. Araçları elinde bulunduranların hakimiyetini simgeleyen modernizm, yine riyakar bir üslupla kendisi dışındaki tüm dünya deneyimlerini yok sayar ve kendini yüceltir. Dünya, matbaanın bakı zorlaması ile bu zihniyetin ürettiği düşünceler doğrultusunda biçimlenirken; Avrupalı aydınlar kendilerine modern mitler de yaratmayı ihmal etmezler.

Oysa İslam ve onun büyük mistiği Yunus Emre; "eşref-i mahlûkat" diye tavsif ettiği insanı, hiçbir ayırım gözetmeden sever. Gerçekte din, dil, ırk ayrımı yapmaz. Hiçbir sosyal sınıf, zümre ve statü farkı gözetmez. Buna mukabil Ütopya'da Thomas More, farklı ve ayrıcalıklı bir toplum oluşturur; savaşçıları, kasapları ve diğer basit işleri başka toplumlardan getirtilen köle-insanlara yaptırır. Yunus Emre'de böyle bir ayırma asla gidilmez. Çünkü insan, ilahi sırrın taşıyıcısı, Çalab'ın aynasıdır; ona kin tutmak günahtır⁷;

"Kimseyi düşman tutmazuz ayyar dahi yardur bize

...

Adımız miskindir bizim düşmanımız kindür bizim

Biz kimseye kin tutmazuz kamu âlem birdür bize".

(Divan, s.182)

Burada dikkat edilirse Yunus Emre, insan ismi vermez, milliyet, soy, sop, inanç belirtmez; insan nerede ve hangi şartta olursa olsun yüce yaradanın halifesidir. Bu nedenle bu büyük misyonu üstlenen insanı değil, onu kötü yapan koşulları karşı bir değer olarak görür. Düşman, kötülüğün bizzat kendisidir. O zaman Yunus'a göre en büyük düşman "kin"dir. Kin, insanı içten çürüten, tüketen, soğuran bir duygudur ki, insanı riyakar, ikiyüzlü, içten pazarlıklı ve hasetçi yapar. Kin, insanın içindeki yaşatma gücünü ve umudunu sömürerek beslenir ve onun insan yönünü törpüler, eritir. Dolayısıyla kin, insan doğasındaki iyilik, doğruluk, samimiyet, hoşgörü gibi yüksek değerler manzumesini hedefleyen karşı bir güç olarak görülür.

Yunus Emre, insanı bu karşı güç etkisinden kurtarmak için birlik felsefesinden hareket eder. Bütün insanlığı "Yetmiş iki millet", "kamu âlem" ibarelerinde toplar. Onlar arasında din, dil, ırk ayrımı yapmaz:

⁵ Sidney Lee, *Great Englishmen of The Sixteenth Century*, London 1907, p.24.

⁶ Prof. Dr. Mina Urgan, a.g.e

⁷ Yunus Emre Divanı, (Hac. Prof. Dr. F. Kadri Timurtaş), Ankara 1980.

"Yetmiş iki milletin ayağın öpmek gerek" (Divan, s.187)

*"Sen sana ne sanursan ayruğa da anı san
Dört Kitab'ın ma'nası budur eğer var ise" (Divan, s.163)*

*"Bir kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil
Yetmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz değil" (Divan, s.91)*

"Yetmiş iki millete kurban ol âşık isen" (Divan, s.70)

*"Yetmiş iki milletin hem ma'suku ol durur
Aşkı ma'sukında ayırmaklık fal değil" (Divan, s.90)*

"Değülem kil u kalden ya yetmiş iki dilden" (Divan, s.109)

Yunus Emre'nin şiirlerinde görülen;"yetmiş iki millet", "kamu âlem", "cümle yaradılmış", "Dört Kitab", "yetmiş iki dil" gibi ibareler, birlik (vahdet) felsefesinin dünya görüşü seviyesine ulaşmış fikri tecessüsünü ispatlar. Burada skolâstik fanatizm ya da dini bir taassup asla yoktur. Aksine hiçbir ayırım gözetmeyen kapsayıcı, kuşatıcı bir hoşgörü vardır.

O halde; Yunus Emre'nin savunduğu fikirleri "Tematik Güç", yermeye çalıştığı ve benimsediği fikirleri de "Karşı Güç" olarak sınıflandırıp; bunların kişi, kavram ve sembol olarak nasıl dışa yansydıklarını şöyle şematize edebiliriz:

Görüntü düzeyi	Tematik Güç	Karşı Güç
Kişi	— İnsan — Yetmiş iki millet	-----
Kavram	— sevgi — hoşgörü — birlik	— kin — nefret — ayrılık
Simge	— gönül — Dört Kitab — Yetmiş iki dil	-----

Dante ve Thomas More'un KORA Şemasındaki değerler görünümünü ise şöyle ifade edebiliriz;

Görüntü	Tematik Güç	Karşı Güç
Kişi	— Hz. İsa — Hıristiyan Aziz ve azizeleri	— Hz. Muhammed — Hz. Ali — Katolikliğe karşı olanlar
Kavram	— Hıristiyanlık — Katolik mezhebi	— Müslümanlık — Protestanlık
Sembol - Simge	— Cennet	— Cehennem

Görüldüğü gibi Yunus Emre, Dante ve Thomas More gibi mensup olduğu dini veya mezhebi öne çıkarıp bu değerleri "Tematik Güç" grubuna almaz, yani "hedef obje" olarak göstermez. Yunus Emre'de kılavuz, yalın ve saf bir insan sevgisidir. Bu yüzden onda çatışma ve çekişme yoktur. Zaten O kendisinin "davi" için değil "sev'i" için geldiğini söyler.

Oysa Dante ve Thomas More'da, kişiler seviyesinde Hz. İsa ile Hz. Muhammed/Hz. Ali, kavramlar seviyesinde ise Hıris-

Avrasya Üniversitesi

tiyanlık ile Müslümanlık veya Katolik mezhebi ile Protestanlık mezhebi devamlı çekişme ve çatışma içinde gösterilirler.

Aslında özde böyle bir çatışma yoktur. Bütün mesele insana ve hayata bakışta tek yanlı ve skolâstik bir fanatizme kaçılmış olmasından kaynaklanır. Çatışmanın sebebi; hoşgörü unsurunun olmayışı ve bu iki Hıristiyan yazarın sevmeye yetecek güçlerinin yoksuludur.

Yunus Emre'deki hoşgörü, İslam tasavvufunun mistik kavrayışından kaynaklanır. İslam tasavvufunda insanın

yüceltilmesinin sebebi; "Ahsen-i takvim" üzere yaratılmış olmasından ve "sıfat-ı ilahiyye"nin onda tecelli etmesinden dolayıdır.⁸ Yunus Emre, insandaki bu ilahi sıfatlar yüzünden, hiçbir ayırım yapmadan bütün insanları kucaklar;

*"Ak sakallı bir koca hiç bilmez, kim hal nice
Emek vermesin hacc'a bir gönül yıkar ise
(...)*

*Gönül Çalab'ın tahtı Çalap gönüle bahtı
İki cihan bedbahtı kim gönül yıkar ise
Dört kitabın manası budur eğer var ise"*

⁸ Prof. Dr. Fuat Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara 1976, s.321.

İnsan kişiliğinin oluşumunda maddi ve manevi mirasın çok büyük rol oynadığını söyleyen Leo Buscağlia, "hoşgörü ve affetmeyi ancak yüksek ruhlu insanlardan bekleyebilirsiniz"⁹ der.

Doğrusu; yalnızca kazanmaya ve başarıya kurgulanmış ve bunun için bütün yolları meşru sayan bir dünyada, ufuk ötesini görecek/düşünecek ve Yunusça "yetmiş iki millet"i bir görececek kapsayıcı bakış açılarında ne çok ihtiyacımız var.

⁹ Leo Buscağlia, *Yaşamak Sevmek ve Öğrenmek* (Çev. Nesrin Kasap), İstanbul 1989

ABAY'DAN YUNUS EMRE'YE

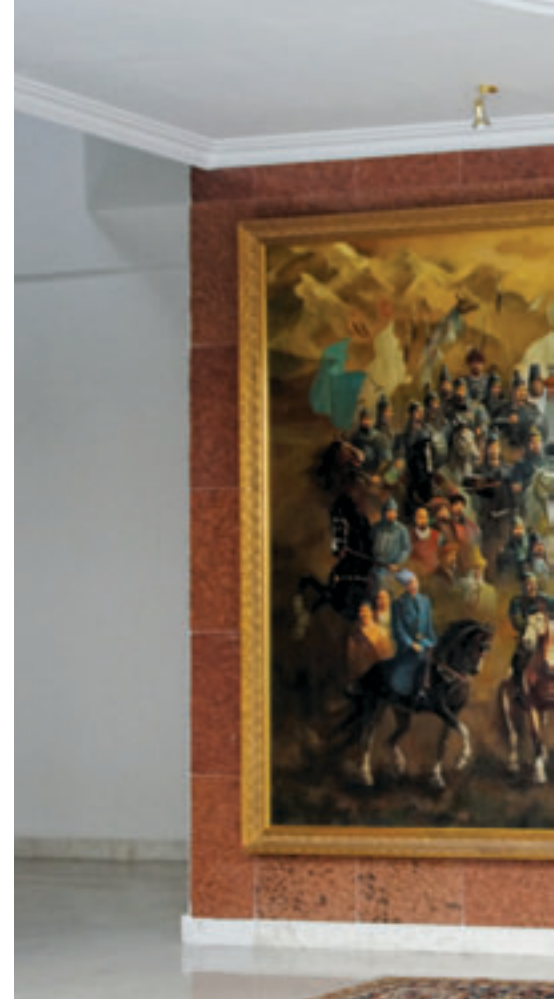
Mehmet Şahin
Ak Parti Malatya Milletvekili ve
TBMM Dışişleri Komisyonu Üyesi

"Artık her yerde, 'Sevelim -sevilelim, dünya kimseye kalmaz.' diyen Yunus'umuzun sevgi felsefesini, 'Bir olalım, iri olalım.' diyen Hacı Bektaş-ı Veli'mizin birlik mesajlarını, 'Gel ne olursan gel.' diyen Mevlana'mızın enğin hoşgörüsünü dünyanın her tarafına taşıyacak kültür köprülerimiz var."

Bilindiği gibi, 2010 yılı UNESCO tarafından "Kültürlerin Yakınlaşma Yılı" olarak ilan edildi. UNESCO bu kararla hem ülkeler arasında kültürel açıdan sürdürülebilir bir ilişkinin kurulması noktasındaki zorunluluğu hem de küreselleşmenin getirdiği olumsuz etkileşimlere karşı herkesin kendi kültürünü koruyarak başka kültürlerle yakınlaşmasının bir zaruret olduğunu dünyaya ilan etmek istiyor. Zaten gelinen noktada, evrensel kültürden etkilenmemek, neredeyse imkansız ve kültürlerarası entegrasyon da artık kaçınılmaz.

Ülkemizde birçok sivil toplum örgütü ve kamu kurumu Türk Kültürünü dünyada tanıtmak amacıyla değişik kültürel faaliyetlerde bulunmakta. Sergiler, festivaller, fuarlar ve daha birçok etkinlik bütün dünyada yapılıyor. Bu faaliyetler içinde en anlamlısı ve sürdürülebilir kültürel ilişkilerimiz açısından en önemlisi, hiç kuşkusuz kanunla kurulan Yunus Emre Vakfının değişik ülkelerde açtığı Kültür Merkezleridir.

İşte onlardan biri de Kazakistan'da açılıyor ve Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül ile birlikte bu kültür köprüsünün kurdelesini kesme şerefine nail oluyoruz. Benim için büyük bir onur ve gurur. Çünkü bu bölgede 10 yıl kadar görev yapmış ve mil-

li kültürümüzü Asya'nın, Avrupa'nın ve ABD'nin birçok kentinde tanıtmaya çalışmış bir 'kültür sevdalısı' olarak böylesi bir köprüye ne denli ihtiyaç olduğunu en iyi bilenlerden biriyim.

Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezi, sadece Kazakistan ve Türkiye arasında değil, bütün Orta Asya ülkeleri ile dünya arasında unutulmamacak tarihi, edebi, kültürel ve akademik hizmetlere imza atacaktır. Buna yürekten inanıyorum ve yine inanıyorum ki, ülkelerimiz arasında zaten var olan kültür ve tarih bağları bu sayede daha da güçlenecek ve gün yüzüne çıkmayı bekleyen birçok ortak kültür mirasımız da bu vesileyle insanlığın hizmetine sunulacaktır.

Hem milli kültürümüzü dünyaya tanıtarak, gelecek asırları 'Türk Asrı' yapmak için durmadan dünyayı dolaşan Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül'e bu açılışı onurlandırdığından dolayı, hem de tüm bürokrat, rektör ve akademisyen arkadaşlara ve diğer katılımcılara bu vesileyle bir kez daha şükranlarımı arz etmek istiyorum. Az zamanda, kıt imkanlarla çok ve büyük işler gerçekleştiren Yunus Emre Vakfı Genel Müdürü Sayın Prof. Dr. Ali Fuat Bilkan'a ve tüm fedakar ekibine de özellikle gönülden teşekkür ediyorum. Yine bu kurum için her türlü katkısı sağlayan Kaza-

Avrasya Üniversitesi

kistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev'e ve tüm Kazak dostlarımıza da minnet ve şükranlarımı arz ediyorum.

Türkiye'nin son yıllarda bölgesinde parlayan bir yıldız haline gelmesinde, hiç kuşkusuz hükümetimizin iç ve dış politikadaki büyük başarıları varsa da, engin tarihimizin ve zengin kültürümüzün dünyaya tanıtılmasının da büyük bir payı olduğuna inanıyorum. Bu nedenle, açılan kültür merkezleri, aslında ekonomik ve sosyal entegrasyon adına da çok büyük açılımlara vesile olacaktır inşallah.

Kültürel ilişkiler, siyasi ve ekonomik ilişkiler kadar zor ve masraflı olmadıkları halde, avantajları itibarıyla çok daha kalıcı faydalar sağlayabilir. Batılı ülkelerin bu konuya çok büyük fonlar ayırdığını ve kendi kültürlerini dünyaya yaymak için milyarlarca dolarlık imkanlar sunduğunu hepimiz biliriz. Böylece, hem devletlerinin menfaatlerini kontrol altında tutmakta hem de etkin bir lobi oluşturup doğru bir tanım yaparak dillerini bir dünya dili haline getirmeye çalışmaktadırlar. Güzel Türkçe'mizin üç yüz milyon insan tarafından konuşulduğu halde bir dünya dili olamayışına hep hayıflanmışım, Almanların, İngilizlerin ve Amerikalıların ülkemizde açtıkları Goethe Enstitüleri, British Council ve Open Society

gibi kurumlara benzer kurumları neden bütün dünyada açamadığımıza hep üzülmüşümdür.

Ama çok şükür bugün artık hayıflanmıyoruz, üzülmüyoruz. Bilakis mutluyuz. Çünkü artık Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerimiz bütün dünyada açılmaya başlandı. Artık her yerde, 'Sevelim - sevillelim, dünya kimsese kalmaz.' diyen Yunus'umuzun sevgi felsefesini, 'Bir olalım, iri olalım.' diyen Hacı Bektaş-ı Veli'mizin birlik mesajlarını, 'Gel ne olursan gel.' diyen Mevlana'mızın engin hoşgörüsünü dünyanın her tarafına taşıyacak kültür köprülerimiz ve gönüllü hizmetlerle gönüller kazanacak fedakar akademisyenlerimiz var.

Teknoloji, asrımızda oldukça gelişti, ama insani değerler ne yazık ki gün geçtikçe kaybolmaya başladı. Çünkü fabrikalar sevgi üretmiyor, insanlık üretmiyor, vefa ve hoşgörü üretmiyor. İnsanlık ise Mecnun'un Leyla'yı aradığı gibi bunları arıyor. Bütün bu vassıfların en yoğun bir şekilde bulunduğu kültür ise bizim kültürümüz. O halde hava gibi, su gibi insanlığın muhtaç olduğu sevgi, saygı, vefa ve hoşgörüyü tüm insanlığa dağıtacak olan bu merkezleri herkes önemsemeli ve merkezlerin gelişmeleri için hepimiz imkanlar nispetinde katkıda bulunmalıyız. Tâ ki 'yaradandan ötürü yaradı-

lanı hoş gören' bir anlayış, dünyaya, beklenen huzur ve güveni getirene kadar. Dünya barışı sağlanana kadar.

Sözlerimi noktalarken dünya kültürüne önemli katkılar sağlayan iki ünlü şairimizin, Türk şairi Yunus Emre ile Kazak şairi Abay Kunanbayoğlu'nun ortak mesajlarından birini nazarlarınıza arz etmek istiyorum.

Abay diyor ki:

**Mahabbattan jaratkan adamzatti
Sen de süy Allanı janan tetti
Adamzattın berin süy bavırım dep
Jane hak joli osı dep ediletti**

"(Allah) insanı muhabbetle yarattığı için, Sen de o Allah'ı canından tatlı sev. İnsanların hepsini "kardeşim!" diye sev. 'Hak yolu budur.' diye (insanlar arasında) adaleti gözet."

Yunus Emre de aynı mesajı şu mısralarla terennüm ediyor:

Biz gelmedik kavga için,

Bizim işimiz sevgi için,

Dostun evi gönüllerdir,

Gönüller yapmaya geldik.

ASTANA'DAN İZLENİMLER

Prof. Dr. Hayati Develi
İstanbul Kültür Üniversitesi Öğretim Üyesi

“Şehirde hızlı bir yapılaşma da bir taraftan sürüyor. Birçok inşaatın mühendislik ve müteahhitlik işlerini Türk şirketleri yürütüyor.”

Astana, Kazakistan'ın yeni başkenti. Eskiye ne olmuş ki yenisi ortaya çıkmış denebilir. Eski başkent, eski yönetimin, Sovyetlerin, Rus varlığının derin izlerini ve demografik ağırlığını taşıyan bir şehirdi. Evet, eski başkent Almata, etkileyici, muazzam bir şehir. Geçen yıl da orada bir gece, iki gün geçirmiştim. Almata, geçen birkaç yüzyıl içinde kendine bir şahsiyet oluşturmuş, kültürel birikimi olan bir şehir. Ne var ki, Rus kültürünün, Rus varlığının, Rus dilinin ağır etkisi altında bulunuyor. Sağa sola dikilmiş, Kazak kültürünü sembolize eden heykeller ve binalar, bu etkiyi silemiyor. Bir de, sınıra çok yakın. Şimdiki Kazak idare-

cilerinin, Kazakistan'ın ağırlıklı olarak Kazak dili, tarihi ve kültürüne dayanan bir kimlik geliştirmesini istediklerini, desteklediklerini söyleyebiliriz. Astana'da bir üniversitenin girişindeki tarih tablosunda, hiçbir Rus motifi ve izi yoktu. Bu arzu, yeni bir başkent etrafında, yeni bir Kazak siyasi entelijansiyası ve kimliği geliştirme projesini doğurmuş gibi görünüyor.

Akmolla, Güney Sibiryaya diyebileceğimiz bir coğrafyada yer alan uçsuz bucaksız bozkırın ortasında küçük bir Kazak şehri olarak yüzyıllardır varlığını sürdürürken, yeni Kazak siyasi kimliğine bir temel olarak seçildi ve geliştirildi. Şimdi, yeniden tasarlanmış, içinden nehir geçirilmiş, her köşesi Kazak kültürüne ait anıt veya

Kenesarı Han Heykeli / Astana

anıtsal yapılarla donatılmış ve donatılmaya devam eden bir başkent olmuş. Adı, Astana, yani “âsitane”, yani başkent. Yeni Astana’nın henüz şehir sıcaklığına, derinliğine sahip olduğu söylenemez. Sanki bütün ahali birkaç haftalık bir geziye veya birkaç yıllık bir memuriyete gelmiş gibi eğreti bir yaşayışın içinde sürükleniyorlar. Bütün binalarda bir otel ışığı, bütün kadınlarda günün her saati bir gece daveti için hazırlanmış bir koketrik parlaklığı, bütün gençlerde bir yaz aşkı arayışı heyecanı ve tezcanlılığı var adeta.

Şehirde hızlı bir yapılaşma da bir taraftan sürüyor. Birçok inşaatın mühendislik ve müteahhitlik işlerini Türk şirketleri yürütüyor. Bu yüzden bir çok

Türk mühendise ve işçiye rastlamak mümkün bu şehirde. Bu yeni binalardan en dikkate değer olanlarından biri de Han Çadırı adı verilen büyük alışveriş merkezi projesi. Bir ay sonra bitecektmiş. Tur şirketinin ilişkileri sayesinde bu şantiyeye girdik. Kütahyalı, Germiyanoğlu hanedanından bir mühendis arkadaş, yapıyı gezdirdi ve anlattı. Son derece ilgi çekici mimari görünümlüğünün yanında çok etkileyici bir mühendisliğin de olduğu anlaşılıyor. En üst katta mütevazı bir plaj bile yapılıyor.

Türkiye’ye genel bir ilgi ve sevginin olduğu kolayca görülebilir. Elbette Türkiye’den ve Türklerden hoşlanmayanlarla da karşılaşılır; ancak sevgiyle ve saygıyla yaklaştığımızda aynı kar-

şılığı alırsınız. İki Kazak televizyonunda iki ayrı Türk dizisinin yayımlandığını gördüm. Şehrin ortasına yapılmış yapay ırmağın kenarında geceleyin yürürken iki Kazak delikanlı arkamızdan fısıldaşarak yaklaştılar. Sonra cesaretlerini toplayıp bizimle konuştular; biraz Türkiye Türkçesi öğrenmişlerdi. Meğer yoldaşımız Ahmet Arı Bey’i o günlerde Astana’da olan Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’e benzetmişler. Hani o alaca ışıkta andırmıyor da değil! Lakin hangi ülkenin cumhurbaşkanı, hiç korumasız bir ırmak kenarında avare avare yürüyüş yapacak özgürlüğe sahiptir ki! Gençlerle o vesileyle birkaç kelam ettik, onlar istedikleri şöhretli şahsa ulaşmamaktan dolayı meyasane ayrıldılar.

Astana yolculuğumuzun amacı Yunus Emre Enstitüsünün Astana merkezini açılışına katılmaktı. Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül, bu açılışı gerçekleştirdi. Açılışın yapıldığı bina birkaç ay sonra değiştirilecek ve şehrin tam merkezinde daha gösterişli bir binaya taşınılacak. O binayı da ziyaret ettik. Yunus Emre Vakfı ve ona bağlı olan Enstitü, yurt dışında Türkçe öğretimi yapma, Türk kültürünü tanıtmaya, kültürel projeler geliştirme ve destekleme amacıyla kurulmuştu. Hızla dünya başkentlerinde ve önemli şehirlerde merkezlerini açıyor ve Türkçe öğrenmeye dönük inanılmaz yüksek talebi merkezi ve standart bir kalitede karşılamaya çalışıyor. Türkçenin dünya çapında eğitim ve öğretiminin beş

“Türkçenin dünya çapında eğitim ve öğretiminin beş on yıl içinde yüksek bir standarta kavuşacağını, ileri gideceğini, zengin bir materyal ve eğitmen desteğine ulaşacağını tahmin edebiliriz.”

on yıl içinde yüksek bir standarta kavuşacağını, ileri gideceğini, zengin bir materyal ve eğitmen desteğine ulaşacağını tahmin edebiliriz. Buralarda şu anda Türkçe öğretme işi TİKA, elçilikler, üniversitelerdeki Türk Dili bölümleri ve özel okullar vasıtasıyla yürütülüyor. Devlet elbette özel okullara ve

girişimlere karşmaz, ama belirlenecek öğretim ve ölçme değerlendirme standartları onlar için de bir eşik olacaktır. Ziyaret ettiğimiz Avrasya Üniversitesinde de bir Türk Dili bölümü vardı. Burası temel Türkçe eğitiminin verildiği bir sınıf aslında. Bizim heyetimiz bu üniversiteyi ziyaret etti. Girişte Türk dilleri ve Kazak tarihiyle ilgili bir sergi ve göz kamaştırıcı devasa yağlıboya tablolar vardı.

Astana Merkez Camii, Olimpiyat Stadyumu, Kongre Salonu, Bayterek Kulesi, Han Çadırı vb. pek çok bina, öyle anlaşılıyor ki, dünya mimari varlığı arasına girecek anıtsal yapılar olacak ve her ziyaretçi illa ki bu binaları görmek isteyecek.

Astana'ya gitmesi, gezmesi, gelmesi hem bir zevk hem de öğretici bir süreç oldu. Astana, Kazakistan'dan bir küçük damla. Hem de yapay bir damla. Ahmet Haşim'in bir mısraını biraz değiştirelim:

Orada her şey yeni, saf ve sun'idir

Neredeyse hepimizin ortak görüşü, şehrin bütün o yapay, derleme, karma güzellik ve ışıltısına rağmen, eski şehirlerin taşıdığı sahicilik duygusundan yoksun olduğuydu. Şehir güzel, ama maalesef henüz ruhu yok!

Hasılı, üç günlük bir gezi idi, üç günlük dünya misali. Üç gün boyunca bir birine yaren olanlara selam olsun!

AKMOLA'DAN ASTANA'YA

Prof. Dr. Bekir Deniz

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı
ve Yunus Emre Vakfı Mütevelli Heyet Üyesi

“Büyük şehirler tarihleriyle yaşarlar. Bağdat örneğindeki gibi, yeni kurulan bir şehir belki yüzlerce yıl sonra eskiyip ünlü bir şehir hatta kültür ve sanat merkezi haline gelip kurulduğu andan itibaren başkent olma özelliğini yüzyıllarca sürdürebilir.”

Akmola (Astana) 1990 yıllarına kadar küçük bir yerleşim yeri iken Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev, Kazakistan'ın astanası (ruhani başkent) haline getirmeyi düşünmüş, 1998 yılında Almatı'yı, yeniden inşa ettirdiği Astana'ya taşımıştır. Astana 2010 yılında 350 bine yaklaşan nüfusuyla (merkez) Kazakistan'ın büyük şehirlerinden biri haline gelmiştir.

Akmola (Astana) eskiden İrtiş Nehri'nin kolu Esil-İshim (halk arasında Elbe denilmektedir) Çayı kıyılarında yaşayan Oğuzların Bozok koluna mensup boyların yaşadığı bir yerd. Sayın Nursultan Nazarbayev'in muhtemelen bileerek yaptığı, ama bugün Astana'da “ömür süren” Kazakların farkında bile olmadığı bu tarihi özelliğinden dolayı **Astana** olarak Akmola seçilmiştir.

Batı Göktürkleri takip ederek Batıya doğru ilerleyen Oğuzlar, Türgişler ve Karluklar gibi Türk boyları (Tölesler) önceleri İrtiş Nehri ve bu nehre dökülen Esil (Yeşil) Çayı kıyılarını yurt tutmuş, bir süre sonrasında daha güneybatıya inerek **Yedi Su Bölgesi**'ne yerleşmişler; Karluklar (Harluh) Esil Çayı ile Balkaş Gölü'ne dökülen **İli Nehri** ve **Lepsi Çayı** boyları ile **Mirki** (Merke) ve **Taraz** çevresini özellikle de eskiden Sirderya'ya karışarak Aral Gölü'ne dökülen bugün ise çöl ortasında kaybolan **Çu** ve **Talas Nehri** boylarına yerleşmişlerdir. Batı Göktürkler Esil Çayı'nın suladığı düzlükleri aşarak Sirderya kıyıları ile Karatav (Kara Dağlar) ve Taraz çevresinde bulunan **Cacan, Nucah, Bağadah, Daranda, Darku, Dahlan, Gorguz, Ruzan** ve **Garbian** gibi Arap coğrafyacıardan sadece isimlerini öğrendiğimiz şehirlerle, günümüzde yerlerini bildiğimiz **Hiam** ve yazlık başkentle-

ri olan **Miñ Bulak** (Bin Pınar) kentleri ile bunların çevresine yerleşmişlerdir. Alatavlar'ın (Ala Dağlar) 4 bin m yüksekliğindeki korunaklı bir vadisinde bulunan **Miñ Bulak** Batı Göktürk hakanlarının taç giydiği ve hakanların elçilerini kabul ettiği önemli bir kent haline gelmiştir. Anılan tüm bu yerleşim yerleriyle, Alatavların Kazakistan tarafına bakan eteklerindeki **Ornek, Akırtas** gibi şehirler Batı Göktürklerin bölgeden çekilmesinden sonra, özellikle de 751 yılında Arapları yardıma çağırarak Çinlileri yenen Türgişler ve Karluklar tarafından da kullanılmıştır. Oğuzlar ise VIII-XIII. yüzyıllarda, genel anlamda, Esil Çayı boyları, Yedisu Bölgesi, Aral Gölü çevresi ile Sir Irmağı kenarları ve bu ırmağın yakınındaki Karatavlar'ın kuşattığı geniş bozkırlarda hüküm sürmüşlerdir.

Oğuzlar ve Karluklar bölgeye geldiklerinde bugün Astana Oblusu olarak bildiğimiz ve ilk çağlarda İskit (Sikif),

“Astana tesadüfen başkent yapılmış, yeri de tesadüfen seçilmiş bir kent değildir: İlk çağlarda Hun, İskit ve Sogd’ların, Ortaçağda da Batı Göktürkler, Oğuzlar ve Karlukların vatan tuttukları bir yerdir.”

Sogd ve Hun toprakları olan bölge sınırlarındaki Esil Çayı'nın suladığı geniş bozkırlara yerleşmişlerdir. Ancak, şimdilik Astana'ya sadece 10 km uzaklıkta bulunan, Oğuzların kurduğu **Bozok** (Rus. Buzuk) ile yine Astana'ya 100-150 km mesafedeki Oğuz yerleşimleri dışında şimdilik başka yerleşim alanları bilmiyoruz. Oğuzların Batı Göktürkleri takip ederek güney batıya doğru kaymaları ve özellikle de **Miñ Bulak**'ın bulunduğu Taraz çevresindeki Aladağlar'ın eteklerine ve o alandaki geniş düzlüklere yerleştiklerinde Karluklar İrtiş Nehri, Esil Çayı, Balkaş

Gölü çevresi ile, Talas ve Çu Nehri boylarını ellerinde tutmuşlardır.

Türgişlerin kendi aralarında Kara Türgişler ve Sarı Türgişler adıyla ikiye bölünmeleri ve birbirleriyle mücadeleleri sonunda zayıf düşmeleri hem Çinlilerin hem de Talas Bölgesini hakimiyetlerinde bulunduran Karluk, Çiğil ve Yağma boylarının işine yaramış, özellikle Talas Savaşından sonra Karluklar giderek güçlenmişler; Karluk ve Oğuzlar bu coğrafyayı Cengiz Han'ın bölgeye hakim olduğu 1220-22 yıllarına kadar ellerinde tutmuşlardır. Cengiz Han'dan sonra da Karluk, Çiğil ve Yağma Boyları aynı bölgelerde Karahanlı Devleti'ni kurmuşlardır.

Büyük şehirler tarihleriyle yaşarlar. Bağdat örneğindeki gibi, yeni kurulan bir şehir belki yüzlerce yıl sonra eskiyip ünlü bir şehir hatta kültür ve sanat merkezi haline gelip, kurulduğu andan itibaren başkent olma özelliğini yüzyıllarca sürdürebilir. Astana

“Anadolu’da Türklük ve İslamlaşmanın yayılmasına, Türk kültürünün gelişmesine büyük katkı sağlayan Yunus Emre’nin adını taşıyan Türk Kültür Merkezi, Türk kültürünün harman olduğu Astana’da, Ahmet Yesevi’nin yanı başında, kardeş Kazak kültürüyle birlikte Türk kültürünün gelişmesine hizmet edecek ve katkıda bulunacaktır.”

da yeni kurulmuş ve başkent olmuş bir şehirdir. Ancak yanıbaşındaki Bozok kenti ile Akmolâ’nın, ilk çağlardan günümüze gelmeyi başaran, bugünkü cam piramitin çevresindeki (önceleri şehir dışı sayılıyordu) İskit (Sikif) ve Sogd döneminden kalma töbeleri (höyük) üzerine kurulmuş, bugün çevresini taşkınlarla bataklık haline getiren Esil Çayı’nın yatağı değiştirilerek kent içinde adeta göl haline dönüştürülmüştür. Bugün Astana, yavaş ve sakin akan hırçın Esil’in (Elbe) suları ile serinlemektedir. Kısacası, Astana yeni gibi görünse de, binlerce yıllık kültürün üzerine kurulmuştur. Sadece başkenti buraya taşıma fikri ve binalar yenidir...

XVI. yy.’da temelleri atılan Kazak Hanlığı 1992 yılında **Kazakistan Cumhuriyeti** adıyla kurulmuş genç bir ülkedir. Yeni inşa edilen görkemli binalar bu yeniliği ve yüceliği ifade etmektedir... Pek çoğunda Kazak kül-

türünün, kiyiz üyelerininin (çadır) yuvarlak plân izleri ve cephelerinde de bu üyelerin (evlerin) oyuları (süsleme) gözlenmektedir. Bunlar takdirle karşılanacak gelişmelerdir. Ne varki bu modern yapılardan pek çoğu, VII-XII. yüzyıl özelliklerini yansıtan Bozok şehrinin ne yuvarlak planlı yapılarını, ne de Akmolâ kentinin 1930-40 yıllarına ait dört katı aşmayan, yatık görünümüne sahip halk binalarından daha güzel değildir. Cumhurbaşkanlığı Sarayı, Parlamento binası, Devlet Müzesi, Han Çadırı gibi bazı yapılar hariç tutulursa, devasa ölçülerdeki her bina, örnek alınarak yapıldığı ülkelerin mimari özelliklerini yansıtmaktadır. Kazakistan milli mimarisine özgü çok az çizgi mevcuttur. Her birini inşa eden Kazakistan Cumhuriyeti’dir, ama hiç birisi de Kazak kültürünü ve geçmişini yansıtmadığı için Kazakistan’a ait değilmiş gibi görünmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Sarayından Parla-

mento binasına kadar uzanan alandaki yapılar ve bu alan içinde kalan park harika bir şehircilik örneği sergilemektedir: Han çadırından bakıldığında Başkanlık sarayı, Başkanlık sarayından bakıldığında da Han çadırı görünmektedir. Tarih kitaplarında “Cumhurbaşkanı Sayın Nur Sultan Nazarbayev’in göreve başlarken Türk geleneklerine uyarak keçe üzerine oturup havaya kaldırıldığı” yazılıdır. Park içindeki Kazak kültürünü, ipek yolu vb. olayları canlandıran motifler ile Türk kültürünün ortak motifi olan **Zümrüd-ü Anka kuşunu** sembolize eden döner kule, yatağı değiştirilerek şehrin içinde doğal bir göl izlenimi verilen ve üzerinde küçük teknelerin gezindiği Esil Çayı şehre çok büyük bir kültür zenginliği katmaktadır. Bugün Astana’nın içinden dingin akan, tarihin her dönemini yaşayan bu eski Nehir değiştirilen yatağına rağmen modern Astana’ya bugün de hayat vermeye devam etmektedir...

Kısa ve öz olarak söylemek gerekirse, Astana tesadüfen başkent yapılmış, yeri de tesadüfen seçilmiş bir kent değildir: İlkçağlarda Hun, İskit ve Sogd'ların, Ortaçağda da Batı Göktürkler, Oğuzlar ve Karlukların vatan tuttıkları bir yerdir. Oğuzların Bozok ve Akmola kentleri üzerinde kurulmuştur. Çevresi de Oğuzlar ve Karlukların yerleşim yerleriyle doludur. Çöl kumu üzerine inşa edilen ne olduğu belirsiz devasa binaların yerine keşke Oğuzlar ve Karlukların yuvarlak plânlı binalarına benzer yatay binalar üretilebilse, Kazak Milli Mimarisi ön plana çıkartılabilsydi çok daha iyi bir mimarlık örneği ortaya konulabilir;

Kazak Neo-Klâsik Mimari Üslûbu

yaratılabilirdi. Ne yazık ki uygulama için büyük bir fırsat kaçırılmış gibi görünmektedir.

Her şeye rağmen başkent Astana büyük bir ticaret ve sanat merkezi olmaya adaydır. Yabancı sermayeye açık bir siyasetin güdülmesi, değişik kültür ve sanatlara açıklık, merkez güç olmayı kuvvetlendirmektedir. Uçak ve otellerin doluluk oranları ticaret ve sanat alanındaki hareketliliği gözler önüne sermeye yetmektedir.

Yunus Emre Enstitüsünün Kazakistan'daki ilk merkezi işte böylesine köklü bir geçmişe sahip bir şehirde,

Kazakistan'ın Astana'sında (ruhani başkentinde) açılmıştır. Anadolu'da Türklük ve İslam'ın yayılmasına, Türk kültürünün gelişmesine büyük katkı sağlayan Yunus Emre'nin adını taşıyan Türk Kültür Merkezi, Türk kültürünün harman olduğu Astana'da, Ahmet Yesevi'nin yanı başında, kardeş Kazak kültürüyle birlikte Türk kültürünün gelişmesine hizmet edecek ve katkıda bulunacaktır.

Açılışını Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül'ün yaptığı Türk Kültür Merkezinin hayırlı uğurlu olmasını, iki kardeş ülkede daha nice yıllar Türk kültürüne hizmet etmesini temenni ediyoruz...

KÜNGE UŞKAN SUNKAR'IN ÜLKESİNDE TÜRKÇE ÖĞRENMEK VE ÖĞRETMEK ÜZERİNE

Prof. Dr. Fatih KİRİŞÇİOĞLU
Gazi Üniversitesi TÖMER Müdürü

Gittiğim her ülkenin halkının Türkiye Türkleriyle ilgili imajlarını ve Türkçe öğrenmek konusundaki istek ve arzularını ölçmeye çalıştığım gibi, TÖMER'e müdür olduktan sonra da Türkçe öğretene/öğretmeye çalışan kurumların durumlarına daha eleştireci bir gözle bakmaya başladım.

Önceleri müsteşrik İlimskiyle çalışan İbray Altınarı ve modern Kazak Edebiyatı'nın kurucusu sayılan Abay Kunanbay 19. y.y. da bu uğurda çalışanlardan. 1905 Meşrutiyetinin getirdiği rahatlama aydınlar arasında dil ve edebiyatta da bir millilik hareketi başladığını, bu dönemde Kazak Gazetesi ve Aykap gibi dergilerin çıkarıldığını görmekteyiz. 1919 yılından itibaren bu millilik hareketinin Bolşevikler tarafından takibe uğradığını, Rus göçlerinin tehlikelerine karşı kazakları uyaran Şekerim Kudayberdiuli, Kazak Türkçesinin ilk gramerini yazan, Arap harfli esasa göre ilk alfabesini ve imlasını hazırlayan Ahmet Baytursinuli

1906'da "Oyan Kazak" isimli şiir kitabıyla Kazaklar arasında büyük heyecan yaratan milli şair Mirjakup Duwlatuli gibi pek çok aydının tutuklandığını, sürgüne gönderildiğini, idam edildiğini ve yıllarca eserlerinin ve isimlerinin yaşıtılmadığını biliyoruz ve hepsini rahmetle anıyoruz.

Bundan sonraki yıllarda sistemin dil politikasını hepimiz az çok bilsek de vurgulamak da yarar vardır, diye düşünüyorum.

Dil politikasının iki önemli amacı vardı:

- Türkçenin Orta Asyada'da tek dil olmasını engellemek
- Rusçanın yaygınlaştırılmasını sağlamak.

Bu amaca ulaşmak için bir taraftan yerel lehçeleri vurgulayıp alfabeleri değiştirerek bir taraftan da diğer Türk halklarınınkinden ayrı ayrı standart yazı dilleri oluşturdu. Rus okulları açarak Rusça öğrenmeyi önem-

li statülere ve iş edinmeye şart koştu. Böylece, Kazakistan'da önce çift dillilik yaygınlaştı sonra ana dilin kullanım alanı gittikçe daralarak iletişimde Rusça'nın ön plana çıkmasına zemin hazırlandı.

Rusların, Almanların, Ukraynalıların göç etmeleri ve Nazerbayev'in politikaları sonucu bugün Kazakça lehine gelişmeleri gözlemlemekteyiz. Fakat daha yapılacak çok iş olduğunu henüz şehir kültürü oluşmamış bu market şehirde dolaşırken gözlemledim. Neredeyse bütün tabelalar Rusça, İngilizce ve Kazakça olmak üzere 3 dilli hazırlanmış. Ülkedeki nüfus dengesi nedeniyle Latin alfabesine henüz geçmeseler de yönünü Batıya çeviren Kazakistan'ın en kısa zamanda bu adımı atacağına inanıyorum.

Yunus Emre Enstitüsü'nün Astana'daki Kültür Merkezi'nin açılışı sonrası herkes Cumhurbaşkanıyla kokteyle koşunca ben de Merkezeye girip sınıfları gezerek öğrencilerle sohbet ediyorum. Önce iki aylık gü-

zel Türkçeleri beni mest etse de daha önce de Türkçe öğrendiklerini duyunca rahatlıyorum. Yoksa kendimden şüphe edeceğim. Yayınlarımızdan 1 takımı ve Rusça/Kazakça hazırladığım afişleri Kültür Merkezine bırakıyorum. İnşallah asmışlardır diyerek ertesi gün L. N. Gumilyev adındaki Avrasya Üniversitesi'ne geçiyoruz. Üniversite'nin Giriş Holü sanki Türk tarihi müzesi gibi... Bize de nasip olur inşallah diyerek TİKA'nın desteğiyle açılan "Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü"ne geçiyoruz. Burada doktoralarında da bulduğum Aynur ve Lezzat'ı görünce seviniyorum. Türkiye'deki Türk Dili ve Edebiyatı doktoru olup Kazakistan'da çalışmak kıvanç verici. Okul tatile girdiği için 3-5 öğrenci var. İkişi şiir okuyor. Şiir okumaları iyi ama karşılıklı konuşmaya başlayınca iş değişiyor. Öğrencilerin Türkçeleri pek hoşuma gitmiyor. Her zaman belirttiğim gibi şarkı söylemek, şiir okumak başka bir şey. Türkçe konuşmak ve konuşulana yazılanı anlamak başka bir şey. Aynur'a bu duru-

mu sorunca "bazı şeyleri değiştirmek zor hocam" diyor. Anladığım kadarıyla içinden yüzüme karşı "Ankara'da Türkçe öğretmek tabii kolay" demek istiyor. Elbette balıklar deryada yüzme öğrenir. Derya içindeki mahiler deryayı bilmeseler de...

Yayınlarımızdan bir takım da Avrasya Üniversitesine bırakıyorum. Herhalde en çok interaktif CD'lerimizden faydalanacaklardır. Türkiye'de hazırladığımız kitapları bu coğrafyalar açısından tekrar ele almamızda yarar var. Bu ülkelerin dilini ve kültürünü bilen insanlara ihtiyacımız var ancak, bu yeterli değil. Faydalanılacak ders materyallerini iyi bir şekilde kullanabilecek iletişim kanalları açık güler yüzlü gençlere bu merkezlerin kapılarını açmak lazım. İlgililerin dikkatine sunmak lazım. Astana'da geçinmek de kolay değilmiş. En az 2 bin dolar yetermiş.

Mecrası, şehrin içinden geçirilen Esil nehrinin kenarında yürürken "Cas Tülek" (Yeni Mezun) yazılı kurdelelerle dolaşan öğrencilerle sohbet etmek is-

tiyoruz ama nafiye. Rusça konuşsak anlayacaklar. Lokantada, otelde, çay bahçesinde hep aynı. Kazakça konuşanlar bile Salamatsız ba "Merhaba" veya Kalınız Kalay "Nasılsınız" ile cümleye başlayıp yarı Rusça yarı Kazakça cümleler kuruyorlar. Nitekim Aynur da kızıyla telefonda bu şekilde konuşunca Aynur'a bunun Kazakça için endişe verici bir durum olduğu ve buna "Dilde Kod Kaydırımı" dendiğini, Türkiye'de de İngilizce için böyle hallerin yaşandığını anlatıyorum. Aynur en iyi öğrencimiz elbette bunları biliyor. Aynur'un kızı Türkiye'de doğduğu için Türkçe de biliyor. Eve uydu anten almışlar ve Türk dizilerini zevkle seyrediyorlar. Bütün kanallarımıza çok iş düşüyor. Özellikle TRT AVAZ'a... Bu yüzden TRT Yönetimi bu kanala özel bir önem ve destek vermelidir. GAZİ TÖMER'e gelen öğrencilerimin bile bir kısmı basit Türkçelerini Türk televizyonlarından öğrenmişler. Mağjan'ın ülkesi bunları da atlatır herhalde.

ON ALTI YILLIK BİR ÖZLEM

Doç. Dr. Mehmet GÜMÜSKILIÇ
Fatih Üniversitesi Öğretim Üyesi

Kazakistan, önceleri ulaşılması zor bir yer olarak gelirdi bize. 1991'den önce kapalı bir rejimle yönetilen ata yurdumuzdan bir haber alabilmek, burada yaşayan kardeşlerimizle bir an bile olsa hasbihâl edebilmek hayal gibiydi hepimiz için.

Türk cumhuriyetleri bağımsızlıklarını kazandıktan sonra bir çok Türk gibi bu cumhuriyetlere gidip yıllarca ayrı kaldığımız soydaşlarımız ve dindaşlarımızla görüşmek hissi beni çok heyecanlandırıyordu. Bunun için bir fırsat kolluyordum. Bu fırsatı İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde asistan iken yakalamıştım. 1993 yılında İstanbul Üniversitesi ile Almatı Devlet Üniversitesi karşılıklı bir anlaşma yapmış ve bu anlaşmanın neticesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden üç tane öğretim görevlisi istenmiş ve biz de üç arkadaş Kazakistan'ın yolunu tutmuştuk. Bu imkân, bizim için hayallerimizin gerçekleşmesi anlamını taşıyordu. O yıllarda memleketimiz şimdiki imkânlarla sahip değildi. Yurtdışına gidecek elemanlar hâl-i hazır-

daki gibi desteklenmiyordu. Bir çok imkânsızlığa rağmen tabir yerindeyse Don Kışotluk yapmış ve ata yurdumuza gitmeyi kararlaştırmıştık.

Tam on altı sene evvel sisli-puslu bir Kasım günü o zamanlar Kazakistan'ın başkenti olan Almatı'ya bir Kargo uçağıyla İstanbul'un en kalabalık belediye otobüslerinden daha sıkışık bir şekilde gitmiştik. O yıllar, bağımsızlıklarını kazanan eski Doğu bloğu ülkeleri özellikle İstanbul ile bavul ticareti yaparlardı. Bu sebeple uçağın her yeri büyük bavullarla doluydu. Uçakla Almatı'ya indiğimizde yerlerin karla kaplı olduğuna ve sarışın Rus askerlerinin havaalanında cirit atışına şahit olmuştuk. 1991 yılında diğer Türk cumhuriyetleriyle birlikte bağımsızlığını kazanan Kazakistan'a ulaşabilmenin sevinciyle içimiz kıpır kıpır olmakla birlikte, biraz da ürküyorduk.

Kazakistan, yeni bağımsız olmanın getirdiği sıkıntıları o yıllarda fazlasıyla çekiyordu. Tabii, biz de bu zahmetlerden payımıza düşeni alıyorduk. Fakat gün geçtikçe buraya alışıyoruz. Almatı Devlet Üniversitesi'nin bize ver-

"Astana şehri, daha önceleri yaşadığımız Almatı'dan oldukça farklı bir şehir... Anlatılanlara göre, burasının on sene evvelki nüfusu yüz bin iken şu anki nüfusu yedi yüz bin civarındaymış."

diği ve şehre 45-50 dakika uzaklıkta bir lojmanda kalıyorduk. Bu üniversitenin Türk Dili ve Edebiyatı Kafedrası, yani Bölümünde Türkiye Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesi derslerini Kazak, Ahıska Türk'ü ve Rus öğrencilere veriyordum. Benim için bir rüyanın gerçekleşmesiydi bu. Türkiye'den yaklaşık 6000 kilometre uzakta ata yurdunda güzel Türkçemi güzel insanlara öğretmeye çalışıyordum. Almatı güzel bir şehirdi. Kasım'dan Mart'a kadar kar yerden kalmamakla birlikte üç tarafı dağlarla çevrili güneşin pek eksik olmadığı yemyeşil bir yerd Almatı. Hayatımda belki de en güzel ilkbaharı burada yaşadım. Mart, Nisan ve Mayıs ayları devâsa ağaçlar ve büyük parklarla dolu olan Almatı'da bambaşka geçmişti. Ömrümden ilk yurtdışı yolculuğumu da buraya yapmıştım. Şehri karış karış gezmiş, şehrin dışında bulunan bazı köylere gitmiştik. Bir defasında bir öğrencimizin daveti üzerine şehre bir saat uzaklıkta Yesik adında bir ilçeye varmıştık. Buranın bir köyünde bir eve misafir olduk. Misafirperver insanlar burada bizi çok

güzel ağırladılar. Bizim için ayrıca ehil atlar seçilmişti. Hayatımda ilk defa ata biniyordum. Atın sırtında tepelerden aşağılara bakarak sonsuzluğu hissedebilmek, mükemmel bir duyguydu. Mübarek hayvan dere-tepe demeden usulünce her yerde dikkatlice gidiyor, bazen dört nala koşuyordu. Yıllar boyunca unutamadığım bu hadise Astana'daki Kazak çadırını ve yanındaki at çiftliğini ziyaretimde depreşmişti. O an, on altı sene öncesine gidip, derin düşüncelere daldım.

Kazakistan'da bulunduğumuz 1994 yılında bir arkadaşımızın minibüsüyle Türkistan'daki Ahmet Yesevi Hazretlerinin türbesini ziyaret ettikten sonra Çimkent yoluyla Özbekistan'a gitmiş ve Taşkent, Semerkant ve Buhara'yı ziyaret etmiştik. Kaderin garip bir cilvesi, on altı sene sonra iki hafta arayla yine Kazakistan ve Özbekistan'a vasil olmuşum.

Yunus Emre Vakfı'nın yurtdışındaki insanlara Türk dilini, kültürünü ve tarihini öğretme misyonuna uygun olarak beşinci şubesinin açılış dolayısıyla 2010 yılının Mayıs ayında

Kazakistan'ın yeni başkenti Astana'da bulunuyorduk. Astana şehri, daha önceleri yaşadığımız Almatı'dan oldukça farklı bir şehir... Anlatılanlara göre, burasının on sene evvelki nüfusu yüz bin iken şu anki nüfusu yedi yüz bin civarındaymış. Burası sonradan oluşturulmuş bir şehir... Kazakistan'ın gelişmişliğinin bir göstergesi olan bu kent, dünyadaki belli başlı gelişmiş ülkelerden esintiler arz ediyor insana. Şehrin ortasından geçen nehrin üzerinde köprüler bile var. Dünyanın en soğuk iki şehirden birisiymiş burası. Kışın hava sıcaklığının -50 derecelere kadar düştüğü, burada bizzat yaşayanlar tarafından dile getiriliyor. Yazın da sıcaklık 30-40 derecelere kadar çıkabiliyormuş. İstatistiklere göre dünyada son on yılın en çok gelişen ülkelerinden biri olan Kazakistan'da yeniden bir şehir inşa ediliyor. On altı sene öncesine göre mukayese edilemeyecek derecede bir gelişme söz konusu Kazakistan'da.

Yunus Emre Vakfı, isminden de anlaşılacağı gibi dünyadaki herkesi Yunus gibi kucaklamayı amaçlayan gü-

zel Türk insanını temsil edecek olan bir Vakıf. Açılışa Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül de teşrif ettiler. Vakıfta yaptıkları konuşmada Türkiye-Kazakistan dostluğundan bahsettiler. Vakfın açılışından önce ve sonra Astana'yı gezmek imkânı bulduk. Kazak çadırını, Piramit'i, Millî Müze'yi gezdik. Nehirde bir tekne gezintisi yaptık. Türkiye'nin değişik üniversitelerinden gelen akademisyenlerle birlikte, devletimizin değişik birimlerinde çalışan bürokratlarından oluşan heyetimizle uyum içinde ata yurduмузу gezmek imkânı bulduk. Heyetteki herkes, değişik duygulara gark olmuştu.

Jambıl, Şokan Velihan, İbray Altınсары, Abay Kunanbayoğlu, Ahmet Baytursunoğlu, Muhtar Avezov gibi Kazak aydınlarının öncülüğünde tarihten bu yana varlığını sürdüren Kazak kardeşlerimizle tekrar buluşmak, beni geçmiş günlere alıp götürdü. Böylece on altı senelik hasret sona erdi. Kim bilir başka hangi şartlarda ve ortamlarda Kazakistan'a gitmeyi Allah nasip edecek.

ÜLKEMİZİ DIŞ DÜNYAYA BAĞLAYAN KÖPRÜ: YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ ve AHMET YESEVİ ÜNİVERSİTESİ

Prof. Dr. Osman HORATA

Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı

Bültenimizin bu sayısında Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Osman HORATA sorularımızı cevapladı.

Röportaj: Kevser AFŞAR

Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkiye ve Kazakistan tarafından kurulan uluslar arası, ortak bir devlet üniversitesi. Türkiye Cumhuriyeti'nin yurt dışındaki ilk üniversite tecrübesi olarak, üniversitenizin kuruluş amacı nedir?

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi kısa adıyla Ahmet Yesevi Üniversitesi, Yunus Emre Enstitüsü gibi, ülkemizi dış dünyaya bağlayan bir köprü. Enstitünüz, "dille", "kültürle", Türkiye'nin uluslar arası ilişkilerine kültürel bir derinlik kazandırmaya çalışırken; üniversitemiz de Türk ve Akraba Topluluklara mensup gençleri eğiterek, ülkemizin kardeş topluluklarla ilişkilerine bilimsel bir derinlik kazandırmaya çalışmaktadır. Üniversite olarak amacımız, farklı dil ve kültürlerden gençleri, Ahmet

Yesevi'nin sevgi ve hoşgörü anlayışıyla yoğurarak, bilgi ve sevgiye dayalı yeni köprüler kurmak; öğrencilerimizi çağdaş bilgi ve becerilerle donatarak Türk Devlet ve Toplulukları arasındaki bilimsel ve kültürel ilişkilerin geleceğini şekillendiren sembol bir kurum olmaktır.

Niçin Kazakistan ve Türkistan şehri, sorusu aklınıza gelebilir. Bilindiği gibi, tarihî Türkistan bölgesi, Orta Çağ'ın kaderini değiştiren önemli gelişmelerin temellerinin atıldığı; Türkleri Orta Çağ'ın zirvesine taşıyan, Batı'da ise Rönesans ve Reform hareketlerinin fitillerini ateşleyen, bilim, kültür ve sanat alanında büyük gelişmelerin yaşandığı, önemli bir bölgedir. Üniversitemizin kurulduğu Türkistan şehri ise, Ahmet Yesevi'yi bağrında barındıran, aynı zamanda siyasi olarak da tarihte önemli bir rol oynamış, Ata Yurt'un kalbi olarak kabul edilen bir merkezdir.

Üniversitemizin temelleri, bizzat Sayın Nursultan Nazarbayev tarafından 1991 yılında Sovyetlerin dağılmasından kısa bir süre önce, kadim bilim ve kültür merkezi olan tarihî Türkistan bölgesini yeniden eski canlılığına kavuşturmak amacıyla atılmış. 1992 yılında, bu anlamlı misyonu gerçekleştirmek için Türkiye ve Kazakistan, bir anlaşma çerçevesinde güç ve iş birliğine gitmişler. Üniversitenin adını da *Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi* olarak değiştirmişler. 1994-1995 ders yılından bu yana, farklı ülke ve topluluklardan öğrenciler, Türkiye ve Kazakistan bayrakları altında eğitim görmektedirler.

tirmek için Türkiye ve Kazakistan, bir anlaşma çerçevesinde güç ve iş birliğine gitmişler. Üniversitenin adını da *Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi* olarak değiştirmişler. 1994-1995 ders yılından bu yana, farklı ülke ve topluluklardan öğrenciler, Türkiye ve Kazakistan bayrakları altında eğitim görmektedirler.

Üniversitenizin kuruluş tarihi 1991'lere kadar gitmekle birlikte, Türkiye ve Kazakistan'ın işbirliğine gitmesinin üzerinden on altı yıl geçti. Bu bir üniversite açısından önemli bir süreç... 2010 yılında üniversite nereye geldi ve nereye ulaşmayı amaçlıyor?

Ahmet Yesevi Üniversitesi, birkaç fakültesi, geçen süre içinde bin civarında öğrencisi olan küçük bir üniversiteden; farklı yerleşim birimlerindeki yerleşkelerinde, on dört farklı ülkeden, otuz civarındaki Türk ve Akraba Topluluktan, yirmi binin üzerinde öğrenciyi bünyesinde barındıran, lisans ve lisans üstü programları ve araştırma merkezleriyle bölgenin en büyük eğitim kurumlarından biri hâline geldi. Üniversitemiz, fiziki alt yapı bakımından da Kazakistan'ın ve bölgenin en iyi üniversitelerinden biridir.

"Enstitünüzün başarısı, ülkemizin küresel arenada önemli aktör olarak kendisinden söz ettirdiği bir süreçte, siyasi ve ekonomik ilişkilerimize kültürel bir derinlik kazandırma bakımından büyük bir önem arz etmektedir."

Geriyeye baktığımız zaman, üniversitemizin büyüme konusunda biraz aceleci davrandığı, hatta öğrenci sayısının bir ara otuz binlere ulaştığını görüyoruz. Bizler yeni yönetim olarak, nicelik açısından değil nitelik açısından büyüme ve gelişmeyi esas aldık ve bu yolda da bazı radikal kararlar aldık. Bu amaçla, merkez yerleşkemiz dışındaki, sonradan üniversitemize bağlanan Taraz, Çimkent şehirlerindeki birimlerimize öğrenci alımını durdurduk. Yani yarışta geri kalmamak ve hedefe daha hızlı koşabilmek için üzerimizdeki ağır yükü biraz hafiflettik ve öğrenci sayısını kısa sürede % 30 kadar azalttık. İki yılda bu önemli bir orandır.

Mayıs ayının son haftasında üniversitemizi temel atma ve açılış törenleriyle onurlandıran iki ülkenin Cumhurbaşkanı Sayın Nazarbayev ve Sayın Gül de, bu yolda gerekli direktif ve desteklerini bizlerden esirgemediler. Amacımız, üniversitemizi kısa sürede alt yapı eksiklerini tamamlayarak, on bin civarında öğrencisi olan, iki ülkenin iş ve güç birliğine yaraşır, Sayın Cumhurbaşkanlarımızın ilgisine ve güvenine layık, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleriyle, uluslararası saygınlıkta, örnek bir kurum hâline getirmektir.

Ahmet Yesevi Üniversitesi olarak, Türkoloji çalışmalarına da önem veriyorunuz. Bu konuda da okuyularımıza bilgi verebilir misiniz?

Üniversite olarak, Türkoloji araştırmalarına özel bir önem veriyoruz. Hatta Kazakistan'da Türkoloji çalışmalarının merkezi hâline gelme gibi önemli bir hedefimiz var. Bu amaçla düzenli olarak Uluslararası Türkoloji Kongreleri düzenliyoruz. Kongreye, farklı ülkelerden çok sayıda tanınmış Türkolog katılıyor ve sunulan bildiriler yayımlanıyor. Bunun yanında, düzenli olarak yayımlanan *Türkoloji* dergimiz var. Ayrıca Mütevelli Heyet tarafından, Ankara'da yayımlanan *bilig* dergimiz de Türkoloji araştırmalarına ağırlık vermektedir. Bunun dışında, üniversitemizin Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Sanat Tarihi, Kazak Dili ve Edebiyatı ve Kazak Tarihi Bölümleriyle Sanat Fakültesinde de Türkolojinin her alanıyla ilgili eğitim öğretim faaliyetleri sürdürülmektedir. Ayrıca Almatı'da hizmete açacağımız Avrasya Araştırmaları Enstitüsü'nde de bu alana dönük önemli projelerimiz var. Bu enstitümüzü de dünyanın her yerinden araştırmacıların ve özellikle Türkologların hizmetine açacağız.

Yunus Emre Enstitüsü ile birlikte yürütmeyi amaçladığınız projeleriniz, çalışmalarınız var mı?

Yunus Emre Enstitüsü de, Ahmet Yesevi Üniversitesi gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin dış dünyaya dönük önemli vitrinlerinden biri. Enstitünüzün başarısı, ülkemizin küresel arenada önemli aktör olarak kendisinden söz ettirdiği bir süreçte, siyasi ve ekonomik ilişkilerimize kültürel bir derinlik kazandırma bakımından büyük bir önem arz etmektedir. Bizler de, bu konuda bütün birikimlerimizi paylaşmaya açtık. İlk olarak, internet üzerinden eğitim alt yapımızı, internet üzerinden Türkçe öğretimi ve Türkçe yeterlik sınavları için Yunus Emre Enstitüsü'nün hizmetine açtık. Bunun dışında, Kazakistan'daki merkezimizle de, işbirliğini geliştirmeye dönük bazı düşüncelerimiz var. Bunları da en iyi bir şekilde gerçekleştireceğimizi düşünüyorum.

Üniversitemizin bu küçük desteğini, Yunus Emre Enstitüsü'nün büyük ve anlamlı yolculuğunda mütevazı bir yol azığı olarak kabulünü diliyor; üniversitemize gösterdiğiniz ilgi için bülteniniz aracılığıyla Ahmet Yesevi ailesi adına en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

CUMHURBAŞKANI GÜL KAZAKİSTAN'DA

"Bugün çok güzel faaliyetlerde bulunduk"

Cumhurbaşkanı Gül, "Bugün çok güzel faaliyetlerde bulunduk. Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nin açılışı da gerçekten hayırlı bir iş" dedi. Yunus Emre Vakfı kurularak yurt dışında kültür merkezleri açılmasına Dışişleri Bakanlığı döneminde de büyük önem verdiğini anlatan Gül, bu merkezlerin değerinin gelecekte anlaşılacağını ifade etti. Gül, Astana'daki Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nin bugüne kadar açılan 5. kültür merkezi olduğunu ve bu yıl Berlin, Köln, Londra, Moskova, Paris ve Şam'da da açılmasının hedeflendiğini kaydetti.

CUMHURBAŞKANI GÜL: KÜLTÜRÜMÜZÜ, GELENEKLERİMİZİ SADECE BİZ YAŞAMAMALIYIZ

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Kazakistan'ın başkenti Astana'da Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nin açılışını yaptı. Yunus Emre Vakfı kurularak yurt dışında kültür merkezleri açılmasına Dışişleri Bakanlığı döneminde de büyük önem verdiğini anlatan Gül, bu merkezlerin değerinin gelecekte anlaşılacağını ifade etti.

Gül, Astana'daki Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nin bugüne kadar açılan 5. kültür merkezi olduğunu ve bu yıl Berlin, Köln, Londra, Moskova, Paris ve Şam'da da açılmasının hedeflendiğini ifade etti. Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinin belli bir vizyon çerçevesinde hayata geçirildiğini belirten Gül, şöyle konuştu:

Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinin belli bir vizyon çerçevesinde hayata geçirildiğini belirten Gül, şöyle konuştu: "Kendi dilimizi, kültürümüzü, geleneklerimizi sadece biz yaşamamalıyız, yaşatmalı ve yaymalıyız. Kendi kültürümüzü, dilimizi iyi öğrendikten sonra başka kültürleri öğrenmekten çekinmemeliyiz. Balkanlarda ve bu coğrafyada büyük tarihimiz varken, yapıtlarımız ayakta dururken, buralarda Türkçe öğrenmek isteyenlere Yunus Emre Türk Kültür merkezlerinde eğitim verilecek. Merkezlere büyük talep var. Büyük devletlerin kültür merkezleri vardır. Biz de Yunus Emre Türk Kültür merkezleriyle Türk kültürünü tanıtacağız."

Cumhurbaşkanı Gül, Astana'daki Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nin Türkiye'nin Kazakistan'daki faaliyetlerini kolaylaştıracağını ifade ederek, hayırlı olmasını diledi ve Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa Demir, TÜRKSOY Genel Sekreteri Düsen Kaseinov ile kurdeleyi keserek merkezin açılışını yaptı. Açılışın ardından Gül ve beraberindekilere kokteyl verildi. Gül, Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'ni ziyaretinin ardından yürüyerek, yakındaki TİKA Kazakistan Koordinatörlüğüne gitti. Basına kapalı ziyarette TİKA Kazakistan Koordinatörü Ömer Kocaman'ın Cumhurbaşkanı Gül'e faaliyetleri hakkında bilgi verdiği belirtildi.

"Kendi dilimizi, kültürümüzü, geleneklerimizi sadece biz yaşamamalıyız, yaşatmalı ve yaymalıyız. Kendi kültürümüzü, dilimizi iyi öğrendikten sonra başka kültürleri öğrenmekten çekinmemeliyiz. Balkanlarda ve bu coğrafyada büyük tarihimiz varken, yapıtlarımız ayakta dururken, buralarda Türkçe öğrenmek isteyenlere Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinde eğitim verilecek. Merkezlere büyük talep var. Büyük devletlerin kültür merkezleri vardır. Biz de Yunus Emre Türk Kültür Merkezleriyle Türk kültürünü tanıtacağız."

Cumhurbaşkanı Gül, Astana'daki Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nin Türkiye'nin Kazakistan'daki faaliyetlerini kolaylaştıracağını belirtti ve Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa Demir, TÜRKSOY Genel Sekreteri Düsen Kaseinov ile kurdeleyi keserek merkezin açılışını yaptı. Açılışın ardından Gül ve beraberindekilere kokteyl verildi.

GÜL, KAZAKİSTAN ZİYARETİNİ TAMAMLADI

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, üç günlük Kazakistan resmi ziyaretini tamamlayarak Astana'dan ayrıldı.

Gül, Kazakistan temaslarına ülkenin güneyindeki Çimkent şehrinden başlamıştı. Abdullah Gül ve Kazakistan Cumhurbaşkanı Türkistan'daki Hoca Ahmet Yesevi Kazak- Türk Üniversitesini ziyaret ederek, tıp fakültesinin açılış törenine katılmıştı. Astana'da Türk - Kazak iş adamları formuna da katılan Gül, bugün Kazakistan Parlamentosuna hitap etti. Cumhurbaşkanı Gül, bu sabah Türkiye Büyükelçiliği binasının açılışını yaptı. Abdullah Gül, ayrıca Atatürk Anıtı'na çelenk koyarak saygı duruşunda bulundu.

Cumhurbaşkanı Gül, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nazarbayev ile birlikte Uluslararası Silah Sistemleri ve Askeri Malzemeler Fuarı'nı ziyaret etti. Gül ve Nazarbayev fuar kapsamında mini bir askeri tatbikatı da birlikte izledi.

Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nin binasını hizmete açan Gül, Ankara'ya hareketinden önce Kazak- Türk Kız Lisesi'ni ziyaret etti.

ÇİNLİLERE Yunus Emre'yi tanıtacağız

Şangay'daki Türkiye Pavyonu'nu gezen Kültür Bakanı Günay, iki ülkenin karşılıklı olarak Konfüçyus ve Yunus Emre Kültür Merkezi açacağını söyledi.

Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, Çin'in önemine dikkat çekerek, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın mutlaka Çin'e gelmesi gerektiğini söyledi. Günay, Şangay'daki Expo 2010 fuarında Türkiye Pavyonu'nu gezdi ve etkinliklere katıldı. Günay, Çin'in muazzam gelişme sergilediğini belirterek, bu gelişmeden Türkiye'nin yeterli kadar haberdar olmadığını söyledi.

MÜŞAVİRLİK AÇILACAK

Türk Günü'ne katılan Günay, 'İyi şehir iyi yaşam' temasıyla Expo'da en çok ziyaretçi çeken dördüncü ülke olan Türk pavyonunu gezdi ve Çin Kültür Bakanı Yardımcısı ile Anadolu Güneşi gösterisini izledi. İlişkilerin organizasyonla artacağını söyleyen Günay, "2011 Türkiye ile Çin arasındaki diplomatik bağlarının kurulmasının kırkıncı yılı. 2011'de karşılıklı kültürel etkinlikler yapacağız, Şangay'da da Kültür ve Turizm Müşavirliği açmayı düşünüyoruz." dedi.

SEFER SAYISI ARTIYOR

Günay, "Şu andaki sefer sayılarımız yetersiz. Sefer sayılarımız 7 güne çıkartılacak. Seferler 25'i bulacak. THY ile görüşmelerimiz devam ediyor" diyerek şunları kaydetti: "Yunus Emre ve Konfüçyus Kültür Merkezleri'nin karşılıklı açmayı planlıyoruz. Müzelerden ve antik kentlerden çok etkilendim. Yıllardır Ankara'da Hipodrom'da yapmak istediğim Kültür Merkezi projesini hayata geçiremedik. Yazışmalar devam ediyor. ■ BEHÇET GUNGÖR/ŞANGAY

Saraybosna'da "21. Yüzyılda Türkiye" Paneli

Saraybosna Yunus Emre Türk Kültür Merkezi ve Uluslararası Saraybosna Üniversitesi iş birliğinde 4-6 Haziran 2010 tarihleri arasında düzenlenen "21. Yüzyılda Türkiye" başlıklı panelde, Türkiye'nin mâli, hukukî konulardaki güncel gelişmelerinin yanı sıra sağlık ve sanayi alanlarındaki mevcut durumu ele alınıp değerlendirildi. Panele

Maliye Bakanlığı Müsteşarı Sayın Naci Ağbal, Adalet Bakanlığı Müsteşarı Sayın Ahmet Kahraman, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşarı Sayın Ali Boğa, Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sayın Yalçın Ekmekçi ile Gelirler İdaresi Başkanı Sayın Mehmet Kılıcı ve Enstitü Başkanımız Sayın Prof. Dr. Ali Fuat Bilkan katıldı.

Yunus Emre Enstitüsünden British Council'a Resmi Ziyaret

Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Ali Fuat Bilkan ve Kültür Merkezleri Koordinatörü B. Babür Turna, British Council'in resmî davetlisi olarak Londra'daki British Council Genel Merkezini ziyaret etti. British Council Başkanı Sayın Martin Davidson ve British Council Türkiye Operasyonları Direktörü Sayın Jeff Streeter tarafından karşılanan Prof. Bilkan, Enstitü ve çalışmalarını hakkında bilgi verdi. Görüşmede, taraflar arasında iş birliği sağlamaya ve ortak etkinliklerde bulunmaya yönelik fikir birliğine varıldı. Ayrıca iki taraf arasında bir iyi niyet sözleşmesinin yakın gelecekte imzalanması konusunda anlaşma sağlandı.

Dünyanın en yaygın ve etkin kültür merkezlerinden birisi olan ve bu yıl 76. kuruluş yılını kutlayan British Council toplam 110 ülkede faaliyet göstermektedir.

Prof. Robert Dankoff Yunus Emre Enstitüsünde

Chicago Üniversitesinde uzun zamandır Türk dili ve tarihi üzerine çalışan ve yakın zamanda emekli olan Profesör Robert Dankoff özellikle Evliya Çelebi Seyahatnamesi üzerine yaptığı araştırmalar ile tanınmaktadır. Amerikalı Profesör Robert Dankoff ve Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü Başkanı Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kalpaklı, 8 Haziran 2010 tarihinde Enstitümüzü ziyaret ederek, Prof. Dr. Ali Fuat Bilkan ile bir görüşme yaptı ve Enstitümüzün yurt dışındaki faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

Son derece üretken bir bilim adamı olan Prof. Dankoff, telif eserlerinin yanı sıra, Türk dili için büyük önem taşıyan Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig'ini "Wisdom of Royal Glory" adıyla, Kaşgarlı Mahmud'un Divan-u Lügati't-Türk'ünü ise "Compendium of the Turcic Dialects" adıyla İngilizceye kazandırarak, tercümeleriyle de bu alana büyük bir katkı sağlamıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Karagandı Devlet Teknik Üniversitesinde

"Kazakistan'ın 2030 Stratejisinde Bilim ve Eğitim" adlı XIII. uluslararası konferansa Yunus Emre Enstitüsünü temsil eden YETEM Müdürümüz Sayın Doç. Dr. Şeref Ateş, etkinlik kapsamında Karagandı Devlet Teknik Üniversitesi Üç Dilli Eğitim Merkezinde, dört gün boyunca süren "Yabancı Dil Eğitiminde Uygulanan Teknikler ve Dayandığı Eğitim Teorileri" konulu bir seminer verdi.

Seminere iştirak eden öğretim görevlilerine Yunus Emre Enstitüsünün katılım sertifikasını da sunan Doç. Dr. Şeref Ateş, Kazakistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin, bilim adamlarının ve akademisyenlerin ortaklaşa yapacakları çalışmalarla desteklenmesi gerektiğini; bu anlamda Karagandı Devlet Teknik Üniversitesi ile Türk Üniversiteleri arasında yapılacak ortak çalışmalarını teşvik edeceklerini ifade etti. Verdiği seminerde Ateş; dil edincisi ve dil öğreticisinin nitelikleri, öğrenmenin esasları, sınıf ortamında yapılması ve yapılmaması gerekenler gibi dil öğretimiyle ilgili olarak pek çok konuya temas etti ve dilin yaşayan, canlı bir varlık olduğunu belirterek, Türkçenin ya da herhangi bir dilin öğretiminde, dünyanın farklı coğrafyalarında tecrübe edilmiş ve yaranı kanıtlanmış yöntemlerin uygulanmasının faydalı olacağını altını çizdi.

Seminer sonunda Ateş, Karkaralı Kazak Kültür Merkezinde düzenlenen ve ondan fazla ülkeden bilim adamı ile büyükelçilerin davet edildiği uluslararası konferansta, "Medeniyetlerin Yükseliş Dönemlerinde Kültürler Arası İletişimin Önemi" başlıklı konuşmasında, Türk halklarının küreselleşen dünyada etkileşimlerinin artırılması yolunda kültür alışverişinin önemine değindi.

TÜRK İŞBİRLİĞİ KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞININ KAZAKİSTAN'DAKİ FAALİYETLERİ

TİKA Kazakistan Koordinatörü Dr. Ömer Kocaman, Türk İşbirliği Kalkınma İdaresi Başkanlığının Kazakistan'da yürüttüğü proje ve faaliyetleri anlattı.

Türk İşbirliği Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA) 2008 yılından itibaren Kazakistan'ın yeni başkenti Astana'da hizmet vermeye başladı. Daha önceki yıllarda program ve projelerimizi Almata'dan, eski başkent üzerinden gerçekleştiriyorduk.

Kazakistan'ın yeni başkenti Astana, her geçen gün gelişen, güzelleşen bir şehir olmakla beraber, hem bölgede hem de uluslararası arenada, bölge siyasetinde her gün yeni programlar vasıtasıyla, yeni projelerle gündem yaratmakta. Tüm devlet kuruluşlarının burada olması birtakım sivil toplum

örgütlerinin de burada faaliyet göstermeye başlaması bizi bir an önce bu yeni başkentte yer almaya itti.

Kazakistan'daki faaliyetlerimizden bahsetmek gerekirse, biz özellikle eğitim alanında, mesleki ve teknik eğitim alanında, Kazakistan'ın gelecekte ihtiyaç duyacağı kadroların yetiştirilmesi çalışmalarına destek veriyoruz. Özellikle bu anlamda Milli Eğitim Bakanlığı ile çok yakın çalışmalarımız var. Diğer bir önemli çalışma sahamız ise sivil ve idari yapıların Kazakistan'da güçlenmesi adına yürüttüğümüz eğitim programlarıdır. Bu eğitim programları hem

“Biz özellikle eğitim alanında, mesleki teknik eğitim alanında, Kazakistan’ın gelecekte ihtiyaç duyacağı kadroların yetiştirilme çalışmalarına destek veriyoruz”

Kazakistan’da hem Türkiye’de gerçekleştirilmekte. 2009 yılı itibariyle TİKA Astana Program Koordinatörlüğü, yaklaşık üç yüz üst düzey uzmanın Türkiye’de Kazakistan’ın ihtiyaç duyduğu alanlarda eğitim görmelerini sağlamıştır. Bu, son yıllarda ulaşılmış TİKA Koordinatörlükleri bazında düşündüğümüz zaman çok ciddi bir rakamı teşkil etmektedir. Biz bu elemanların ve ihtiyaçların tespiti konusunda gerçekten çok profesyonel çalışmalar yapıyoruz. Kazak makamları ile görüşmeler gerçekleştiriyoruz ve ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlara yoğunlaşıyoruz.

Bölgede Yaşayan Ahıska Türklerine Yönelik Projeler

Bölgede Ahıska Türklerine yönelik projeler de gerçekleştiriyoruz. Malumunuz Ahıska Türkleri 2. Dünya Savaşı sonrasında bu bölgeye sürülmüşler. Ancak burayı bir ata yurt kabul etmişler. Kazakistan’a entegre olmuşlar. Özellikle Kazakistan ticari hayatında önemli roller oynamaktalar. Kazakistan’da yaşayan Ahıska Türklerinin yaşadığı en büyük sorunların başında gelen eğitim problemine yardımcı olmak üzere Başbakanımızın direktifleri doğrultusunda Kazakistan’da Ahıska Türkleri için bir lise inşa et-

mekteyiz. Beş yüz kişinin öğrenim göreceği lisemizin üç yüz kişilik bir de yurdu olacak. Güney Kazakistan’da yaşamakta olan Ahıska Türklerinin, fakir Ahıska öğrencilerinin burada eğitim almasını sağlayacağız. Eğitim alanındaki işbirliğimizin diğer ayağı ise Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi ile Güney Kazakistan’da yürüttüğümüz meslek edindirme kursları ve meslek eğitim çalışmalarına destektir. Üniversite bünyesindeki halı ve ağaç bölümleri ile yaygın eğitim merkezindeki motorculuk, elektrik ve mobilya eğitim atölyelerini destekliyoruz. Buradan mezun olanlar Kazakistan’ın güney bölgesinde iş sahibi olabiliyor, iş bula-

“Türkiye küçük ve orta ölçekli sanayideki bilgi birikimi, tarım sektöründeki tecrübesi ve organize sanayi serbest ticaret bölgeleri deneyimi ile Kazakistan’daki tek yapılı endüstriyel sisteme önemli katkılar sağlayabilir.”

biliyor ve kendi atölyelerini açabiliyorlar. Bu şekilde Güney Kazakistan’da yürütülen bölgesel kalkınma planlarına, projelerine kısmi olsa da Türkiye bir destek sağlıyor.

Astana’da Türkiye’nin yeterince temsil edilmeye başladığını görüyoruz. Borabay Bölgesinde bir bölgesel meslek eğitim merkezi projesine başladık. Burası Orta Asya’nın İsviçresi kabul ediliyor. Burayı önümüzdeki yıllarda turizm özelliğiyle öne çıkarabilecek bir bölge olarak görüyoruz. Çünkü 2017’ye kadar 17 tane beş yıldızlı otel inşa edilmesi gündemde ve burada kuracağımız bölgesel meslek

eğitim merkezine tüm Kuzey Kazakistan illerinden, beldelerinden insanlar gelip hem kısa süreli kurs olanağı ile donatılacak hem de öğrenciler buradaki bir eğitimden geçerek sertifikaya sahibi olacaklar. Bu gerçekten çok önemsedığımız bir proje. Çünkü Türkiye, Kuzey Kazakistan’a da bu şekilde artık adım atmış olacak. Bölgedeki kalkınma planlarına Türkiye de desteğini vermiş olacak. Bu sayede tüm Kazakistan’da, güneyinde, orta bölgesinde ve kuzeyinde tüm bölgelerde Türkiye, Kazakistan’ın yanında olduğunu, kalkınma planlarına TİKA aracılığıyla destek verdiğini hissettirecek.

Her geçen gün Türkiye - Kazakistan ilişkileri yeni boyutlar kazanmakta ve aynı zamanda Türkiye’den Kazakistan’a yapılan yatırımın çeşitliliği de artık yavaş yavaş artmakta.

Türkiye küçük ve orta ölçekli sanayideki bilgi birikimi, tarım sektöründeki tecrübesi ve organize sanayi serbest ticaret bölgeleri deneyimi ile Kazakistan’daki tek yapılı endüstriyel sisteme önemli katkılar sağlayabilir.

Eğitim ve kültür alanında, Cumhurbaşkanlığı Kültür Merkezi ile kültürel projeler gerçekleştiriyoruz. Bu yılki

nevruz kutlamalarında dostluk çadırı kurduk. Yaklaşık 2.500 kişiye yemek verildi ve Türk-Kazak dostluğu pekiştirildi. Kazak bayrağı ile Türk bayrağı nevruz kutlamalarında yan yana dalgalandı. Bu halk nezdinde Türkiye – Kazakistan dostluğunun bilinmesine ve nevruzun ortak bir değer olarak kutlandığına dair çok güzel bir proje oldu.

Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezinin açılması ile artık inanıyorum ki Kazakistan'daki kültürel projelerdeki etkinliğimiz daha da artacak.

Kardeş kuruluş olarak gördüğümüz Yunus Emre Enstitüsü ile birçok proje gerçekleştireceğiz, yürüteceğiz. Çünkü gerek Kazakistan Milli Eğitim Bakanlığı gerekse Cumhurbaşkanlığı Kültür Merkezinin bu konuda işbirliğine çok açık olduklarını ve bize gerçekten imkan sağlayacaklarını düşünüyoruz.

Türkçe demek iş demek, gelecek demek.

Buradaki Türk yatırımcılarını düşündüğümüzde Türkçe demek iş demek, gelecek demek. Kazaklar, Kazakça ve Türkçenin ortak kökenden gelmesi

nedeniyle 3-4 ay gibi bir süre zarfında Türkçeyi öğrenip kullanabiliyorlar. Bu da teşvik edici bir unsur. Kazakistan, Türkiye'yi ve özellikle Antalya'yı tanıyor. Kazakistan'daki devlet adamları Mustafa Kemal Atatürk'e çok büyük saygı duyuyorlar. Hatta birçok noktada cumhuriyetin ilk yıllarını örnek alıyorlar. Kazakistan'da Atatürk Anıtı açıldı. Kazaklar, Türkiye'ye ve Türk halkına ciddi bir sevgi ile bağlılar. Halk nezdinde yaptığımız projelerde, yaptığımız toplantılarda ve görüşmelerde bu sevgiyi çok yakından hissediyoruz, görüyoruz.

Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Öğrencilerinden Görüşler

Madina Mussatayeva
Öğrenci

Bu dünya sınırsız gibidir. Kaynaşma, entegrasyon sadece diplomasi ile yürütülmemekte; kültürel, ekonomik, ticari ilişkilerle birlikte ele alınmaktadır. Devletler kültürel ilişkilerini düzeltmektedir. Yunus Emre Türk Kültür Merkezinin açılışı çok önemli bir gelişmedir. Türkçe, sadece Türkiye'de yaşayan insanların iletişim dili değil. Aynı zamanda eğitim, edebiyat ve sanat dilidir. Kazak ve Türk halkı birbirine çok yakın... Bizi, ortak tarihimiz, benzeyen dilimiz ve kültürümüz birleştirmektedir. Açılan

her yeni Yunus Emre Türk Kültür Merkezi, Türkiye'ye açılan bir kapı gibidir.

Bu merkezde Türkçe öğrenme imkanına kavuştum. Türk dilini, tarihini, kültürel mirasını yakından öğrenmek amacıyla bu merkeze geldim. Seve seve Türkçe öğreniyoruz. Yabancı dil öğrenerek biz kendi ruhumuzu, canımızı zenginleştiriyoruz. Buraya geldiğime çok mutluyum. Umuyorum ki, bir gün Türkiye'ye giderim ve bu milleti, ülkeyi yakından tanıyabilirim....

Gülmira Şomeyeva
Öğrenci

Merkezimiz Astana şehrinin en güzel yerinde bulunuyor. Kültür Merkezimiz yeni olsa bile bu 3 ay içinde Türkçe konuşanların sayısı arttı. Türk dilini bu kadar kolay, sabırlı, etkili ve ilgi çekici bir şekilde öğreten Gülnar ve Maiya hocalarıma çok teşekkür ederim. Bu az vakit içinde sadece Türk dilini değil, Türkiye'nin kültürünü de yakından tanıdık. Yani biz Türkiye'ye gidip gelmiş gibi olduk. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş tarihini, ilk Cumhurbaşkanı ve kurucusu Mustafa

Kemal Atatürk'ü, Türkiye'nin en güzel yerlerini tanıdık. Burada bizler çeşitli etkinliklere katılarak Türkçemizi geliştirmekteyiz. 26 Mayıs 2010 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül'ün Kazakistan Cumhuriyeti'ne ziyaretinde bizim Kültür Merkezimizin de açılışı gerçekleşti. Bu bizim için çok önemliydi. Sayın Cumhurbaşkanımızla tanıştık, konuştuk, birlikte fotoğraf çektirdik.

Ayzat Kukenova
Öğrenci

Avrasya Milli Üniversitesi Bilgisayar Bölümünde okuyorum. Bu merkez, sadece dil öğrenmeye değil, aynı zamanda Türk kültürünü yakından tanımamıza da imkan sağlıyor. Merkez açıldığından beri çok ilginç insanlarla tanışıyor, onlarla sürekli iletişim halinde bulunuyorum. Merkezde bir halk dansları grubu oluşturduk. Ayrıca çeşitli kültürel faaliyetlere de katılıyoruz.

Janibek Usenbekov
Öğrenci

Avrasya Milli Üniversitesi Turizm Bölümü 2. sınıf öğrencisiyim. Yunus Emre Türk Kültür Merkezi açıldığında çok sevindim. Öncelikle profesyonel öğretmenlerden ders göreceğimiz için çok mutlu oldum. Merkezde büyük bir kütüphane var. Derslerimiz çok verimli geçiyor. Öğretmenler ders verirken yeni metodları kullanarak, az süre içinde etkili sonuçlar ortaya koyuyorlar.

Kazakistan Hakkında Genel Bilgiler

Kazakistan Cumhuriyeti

Resmî Diller:	Kazakça (Ulusal), Rusça (Resmi)
Başkenti:	Astana
En Büyük Şehri:	Almatı
Yüz Ölçümü:	2.724.900 km ²
Nüfus:	15.301.400
Para Birimi:	Tenge
Yerel Saat:	Cet (Utc+5)
İnternet Alan Adı:	kz
Ülke Telefon Kodu:	+7

KAZAKİSTAN'DAKİ TÜRK YATIRIMI

RIXOS PRESENT ASTANA OTEL

Tarık Volkan Özkay

Rixos Present Astana Otel
Genel Müdürü

“Sektörel olarak bazı şeyleri gerçekleştirebilirsiniz ama kültürel olarak da tohumların atılması, aradaki bağların daha güçlendirilmesi için bu ve benzeri oluşumlar çok önemli.”

Rixos Present Astana Otel Genel Müdürü Tarık Volkan Özkay, Astana Yunus Emre Türk Kültür Merkezinin açılışı vesilesiyle sorularımızı cevapladı.

Sizi tanıyabilir miyiz?

Tarık Volkan Özkay: Rixos Present Astana Otel'i'nin Genel Müdürüyüm. 1996 yılı sonundan beri Kazakistan'a gelip gidiyorum. 2003 yılından itibaren de Rixos Present Otel'de genel müdür olarak görev yapıyorum.

Rixos Present Astana Otel'i'nin buradaki faaliyetlerini ve Kazakistan'da hizmet sektörünün durumunu değerlendirir misiniz?

T.V.Ö: İki ülkenin birbirine benzeyen çok güzel yanları var. Kültürel ve tarihi bağlarımız var. Burada çok yabancılık çekmiyoruz. Yani Avrupa'da ya da dünyada herhangi farklı bir noktada gibi bir hissiyatımız yok burada. Daha çok "ikinci bir vatan" diyebiliriz. Özellikle benim için öyle... Tabii Kazakistan'da, özellikle çalıştığımız sektör çok bakir. Daha yeni başlayan ve yeni yeni ivme kazanan bir alan. Bu anlamda üstlendiğimiz misyon oldukça önemli. Kazakistan'daki Türklerin özellikle hizmet sektöründe çok daha aktif olmaları gerekiyor. Biz burada firma olarak yaklaşık 5 yıldır özellikle Rixos Present olarak 600'ün üzerinde resmi delegasyon ağırladık. Bununla her zaman gurur duyuyoruz. Türkiye'den çok uzakta, birçok eksikliğin, birçok olumsuzluğun içerisinde, sektörel anlamda bir şeyleri başarmak zor ama oldukça zevkli. Bunun dışında buradaki en büyük misyonlarımızdan biri, yeni gelişmekte olan otelcilik sektöründe insanlara iyi bir örnek teşkil etmektir. Tecrübelerimizi Kazak kardeşlerimizle paylaşmak, onlarla Kazakistan'ın turizm sektörüne fayda sağlamak en büyük emellerimizdendir. 5 yıllık dönemde de bunun meyvelerini almaya başladık. İlk gün tecrübesiz olan arkadaşlarımız şu

an departman müdürü, departman müdür yardımcısı gibi pozisyonlara geldiler.

Kazakistan'da önemli bir misyon üstlenmiş durumdasınız.

T.V.Ö: Evet. Türk turizmi adına, Türk bayrağını ülkeden kuş uçuşu 4 bin km ötede sallamak çok önemli, çok onur verici. Bunu da başardığımızı düşünüyorum. Sadece ben ve ekibim değil, otelcilik sektörünün diğer tüm Türk temsilcileri. Çünkü biz Astana'da tek değiliz. Diğer gruplardan arkadaşlarımız da var. Türk işletmeleri var. Bu oldukça gurur verici.

Yunus Emre Enstitüsünün Astana'da açılan yeni Türk Kültür Merkezi ile ilgili olarak görüş ve düşüncelerinizi alabilir miyiz?

T.V.Ö: Tabii ki heyecan verici. “Sektörel olarak bazı şeyleri gerçekleştirebilirsiniz, ama kültürel olarak da tohumların atılması, aradaki bağların daha da güçlendirilmesi için bu ve benzeri oluşumlar çok önemlidir.” Burada başlangıçta, bir Türk olarak biraz yalnızlık, biraz da eksiklik hissediyorduk ama bu ve benzeri kurumlar olduğu sürece insan gerçekten kendisini ülkesine daha yakın hissediyor, ülkesiyle gurur duyuyor. Yunus Emre Enstitüsünün de burada çok faydalı olacağına inanıyorum. Biz de burada yaşayan Türkler olarak, elimizden gelen tüm desteği vermeye hazır olduğumuzu söylemek istiyoruz. Çünkü gurbette, bu kadar uzakta insanlar, bu tarz konulara aç oluyor. Çocuklarımız okuyor buradaki okullarda. Türk okullarımız var, fakat bazı şeylerin de desteklenmesi gerekiyor kültürel anlamda. Bunun bizlere ve çocuklarımıza çok faydalı olacağını düşünüyorum. O yüzden emeği geçen herkese buradan çok teşekkür ediyorum.

"cam bizim işimiz"

1985'den beri...

www.ardiccam.com.tr

- ✦ PARAPET ve CEPHE KAPLAMA CAMLARI
- ✦ ÖZEL NİTELİKLİ KONUT CAMLARI
- ✦ DEKORATİF CAMLAR
- ✦ GÜVENLİK CAMLARI
- ✦ KONTRA SALDIRI ÜNİTELERİ
- ✦ CAM İŞLEME

Fabrika
İstanbul Yolu 40. Km. Kumpınar köyü/ANKARA
Tel: 0312 814 36 30 (pbx) • Fax: 0312 814 36 32
Fabrika
Sarıçam Sokak No: 34 Siteler/ANKARA
Tel: 0312 348 85 95 (pbx) • Fax: 0312 348 81 72
Merkez
Sırma Sokak No: 37 Siteler/ANKARA
Tel: 0312 353 12 56 (pbx) • Fax: 0312 350 67 00

Yunus Emre Enstitüsü

Atatürk Bulvarı Nu: 11
06050 Ulus/Ankara-TÜRKİYE
Tel: 0312 309 11 88 - Faks: 0312 309 16 15
www.yunusemrevakfi.com.tr
iletisim@yunusemrevakfi.com.tr

Saraybosna

Yunus Emre Türk Kültür Merkezi

Mula Mustafa Bašeskije 31a
71000 Saraybosna BOSNA-HERSEK

Tiran

Yunus Emre Türk Kültür Merkezi

R.R. Arben Broci Nr: 6 Tiran ARNAVUTLUK

Kahire

Yunus Emre Türk Kültür Merkezi

13. Firdaws St. from Shaheen St.
Agouza Giza Kahire MISIR

Üsküp

Yunus Emre Türk Kültür Merkezi

UL 27 Mart No: 7a Üsküp MAKEDONYA

Astana

Yunus Emre Türk Kültür Merkezi

Yeni Astana Konayeva Caddesi Nu: 27
Astana KAZAKİSTAN